Rijksdienst voor Identiteitsgegevens
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Resultaten zelfevaluatie Basisregistratie Personen (BRP)

2017

Inhoud

Managementsamenvatting 3

1 Inleiding 6

2 Zelfevaluatiecyclus BRP 2017 8
2.1 Opzet cyclus zelfevaluatie BRP 2017 9
2.2 Implementatie ENSIA 9
2.3 Verloop zelfevaluatie BRP 2017 10

3 Resultaten zelfevaluatie BRP 2017 11
3.1 Uitkomsten steekproeven BRP 12
3.2 Resultaten onderzoek kwaliteit gegevens 13
3.2.1 Aantal afwijkingen in de gegevens 13
3.2.2 Aantal openstaande onderzoeken 15
3.2.3 Inhoudelijke controle persoonslijsten 16
3.3 Resultaten onderzoek kwaliteit processen 17
3.4 Resultaten per thema 20
3.4.1 Beleid en Regelgeving 20
3.4.2 Processen 20
3.4.3 Gegevens 20
3.4.4 Personeel 20
3.4.5 Fysieke Beveiliging 21
3.4.6 Calamiteiten 21
3.4.7 Brondocumenten 21

4 Kwaliteitsbevordering BRP na 2017 22
4.1 Resultaat verhogen 23

5 Bijlagen 24
Bijlage 1 Rapportage steekproef 25
Bijlage 2 Steekproefrapportage inhoudelijke controle 61
Bijlage 3 Resultaten per gemeente 62
Bijlage 4 Klassenomschrijving Bestandscontrolemodule 72

Managementsamenvatting

Gemeenten zijn verplicht om jaarlijks een onderzoek uit te voeren naar de inrichting, werking en beveiliging van de Basisregistratie Personen (BRP). In 2017 is dit onderzoek – de zelfevaluatie BRP - voor de vierde achtereenvolgende keer uitgevoerd. Het onderzoek bestaat uit twee controles naar de kwaliteit van de gegevens en een controle naar de kwaliteit van de processen van de BRP.

BRP processen en Eenduidige Normering Single Information Audit (ENSIA)
In 2017 is de opzet van de vragenlijst naar de processen BRP gewijzigd.
Reden is de komst van de Eenduidige Normering Single Information Audit (ENSIA). Deze wijziging betekent dat de vragen over informatieveiligheid zijn overgeheveld (meer dan de helft) van de vragenlijst BRP naar de ENSIA-vragenlijst.
De overheveling van vragen is echter niet zonder problemen verlopen, waardoor een vergelijking van de uitkomst van de vragenlijst BRP met voorgaande jaren niet mogelijk is. Ook is het daardoor niet mogelijk een verklaring te geven over de resultaten van de BRP processen.
Dit heeft geleid tot het besluit om het jaar 2017 als een overgangsjaar te bestempelen voor de zelfevaluatie BRP.

Wat is ENSIA?
De doelstelling van ENSIA is het realiseren van een ingericht verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG). Bepalend is de eigen verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur voor de inrichting van deze informatieveiligheid. Voor gemeenten geldt dat het college van burgemeester en wethouders vanuit verplichtende zelfregulering aan de gemeenteraad verantwoording aflegt over informatieveiligheid over de volle breedte van de BIG, met inbegrip van de BRP.

Kwaliteit van de gegevens
De controle over alle gegevens van de ingezetenen laat een positief beeld zien: 17 gemeenten (van de 388) scoren op één of meer klassen in de algemene en administratieve gegevens onder de vastgestelde normen - variërend van 99.4%-99.7% (vorig jaar 22). Deze 17 gemeenten zijn gelijkmatig verdeeld naar inwoneraantal. Van deze gemeenten hebben 3 gemeenten op 2 verschillende klassen onder de norm gescoord.

Tabel 1 Aantal gemeenten per klasse onder de norm

Klasse	Aantal 2014	Aantal 2015	Aantal 2016	Aantal 2017
A: Persoon en overlijden	4	0	1	0
B: Adres	7	1	0	3
C: Relaties	22	4	20	10
D: Identificatienummers en nationaliteit	0	1	0	0
E: Overige algemene gegevens	2	0	0	2
F: Administratieve gegevens	14	6	6	7

Door gemeenten zijn in totaal 18.530 persoonslijsten inhoudelijk gecontroleerd. Op deze persoonslijsten zijn 4358 afwijkingen ontdekt (vorig jaar 3088).

Tabel 2 Meeste fouten inhoudelijke controle

Omschrijving	% 2016	% 2017
Brondocument ontbreekt	24%	18%
Datum geldigheid onjuist	11%	12%
Omschrijving brondocument onjuist	8%	9%
Buitenlands persoonsnummer	8%	5%
Correctie onjuist of ten onrechte uitgevoerd	3%	5%
Groep geboorte onjuist	--	4%
Datum/gemeente ontlening onjuist	5%	3%
Aangifte adreshouding onjuist	3%	3%
Indicatie onjuist ontbreekt/ten onrechte geplaatst	--	2%

Uit een steekproef onder 35 gemeenten over de inhoudelijke controle van persoonslijsten blijkt dat 6 van de 35 gemeenten de norm van 90% haalt (de resultaten van de eigen controle van de persoonslijsten komt overeen met de geconstateerde resultaten ten tijde van de steekproef). Gemiddeld is het beeld ook onvoldoende, namelijk 75% (in 2016 was dit 77%). De vergelijking met 2016 gaat niet helemaal op, omdat er in 2017 andere thema's zijn gecontroleerd.

Kwaliteit van de processen
Uit de resultaten van 2017 blijkt dat één derde van de gemeenten onvoldoende scoort.

Grafiek 1 Resultaat zelfevaluatie processen

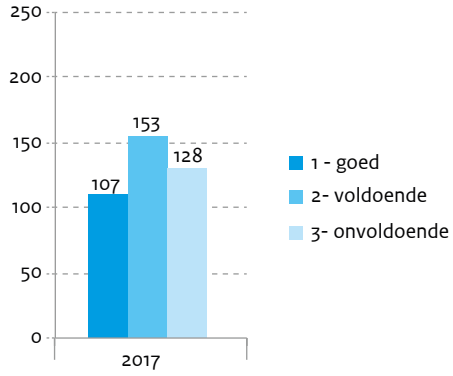

Uit de steekproef naar de betrouwbaarheid van de resultaten onder 35 gemeenten blijkt dat de antwoorden in de zelfevaluatie deels overeenkomstig de praktijk zijn. Voorafgaand aan de uitvoering van de steekproef is een norm vastgesteld die aangeeft wanneer de uitkomsten van de steekproef een betrouwbaar beeld geven van de praktijk. Net als in 2016 is in 2017 de norm dat ten minste 30 van de 35 gemeenten 95% of meer van de getoetste antwoorden juist moet hebben ingevuld en dat het gemiddelde percentage juiste antwoorden van de onderzochte gemeenten gezamenlijk ten minste 95% bedraagt.

Met de gemiddelde score van 96,6% voldoen gemeenten uit de steekproef aan de norm van 95%.
Echter, 27 gemeenten behalen een score van 95% of lager, dus aan dit deel van de norm is niet voldaan.

1
Inleiding

In 2017 is voor de vierde keer door alle gemeenten (388) het jaarlijkse onderzoek uitgevoerd naar de inrichting, werking en beveiliging van de Basisregistratie Personen (BRP). Gemeenten zijn vanaf de inwerkingtreding van de Wet BRP op 6 januari 2014 verplicht om dit onderzoek uit te voeren.

Gemeenten voeren net als in de voorgaande drie jaar een zelfevaluatie uit door het invullen van een vragenlijst die door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK) beschikbaar is gesteld. Op basis van de uitkomsten van deze vragenlijst worden risico's en verbeterpunten in de inrichting, werking en beveiliging van de BRP per gemeente bekend.
Jaarlijks worden de vragenlijst en de bestandscontroles geactualiseerd waarbij rekening wordt gehouden met actuele thema's, beleidsmatige ontwikkelingen en bij te stellen normen.

Nieuw in 2017 is de overheveling van vragen over informatieveiligheid naar de Eenduidige Normering Single Information Audit (ENSIA) waardoor de opzet van de vragenlijst een andere is dan voorgaande jaren. ENSIA richt zich op de gemeentelijke verantwoording rond de informatieveiligheid op basis van de Baseline Informatieveiligheid Gemeenten (BIG). ENSIA helpt gemeenten in één keer slim verantwoording af te leggen over informatieveiligheid gebaseerd op de BIG. Dit betekent dat vragen over informatieveiligheid zijn overgeheveld van de vragenlijst BRP naar de ENSIA-vragenlijst.
De overheveling van de BRP-vragen naar ENSIA is niet zonder problemen verlopen, waardoor een vergelijking van de uitkomst van de vragenlijst BRP met voorgaande jaren niet mogelijk is.

Naast de vragenlijst bevat de zelfevaluatie een controle van de algemene en administratieve gegevens op de persoonslijsten van alle ingezetenen. Daarnaast moeten de gemeenten aangeven hoeveel onderzoeken op persoonslijsten open staan. Ten slotte voeren de gemeenten een onderzoek uit naar de inhoudelijke kwaliteit van de persoonslijsten aan de hand van bijbehorende brondocumenten.

In januari 2018 is door een extern en onafhankelijk bureau een steekproef gehouden bij 35 gemeenten om de betrouwbaarheid van de ingevulde vragen bij de zelfevaluatie te onderzoeken. Ook is een steekproef gehouden door de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) bij 35 gemeenten om de betrouwbaarheid van de inhoudelijke controle van persoonslijsten te toetsen.

De rapportage is als volgt opgebouwd:
- Hoofdstuk 2 gaat over de jaarlijkse zelfevaluatiecyclus.
- In hoofdstuk 3 staan de resultaten van de zelfevaluatie 2017 centraal. Naast het resultaat van de steekproef is in kaart gebracht hoe het landelijke resultaat van de gemeenten in totaal is. Ook zijn de landelijke resultaten per thema weergegeven.
- In het vierde hoofdstuk wordt weergegeven welke mogelijkheden er zijn om de kwaliteit van de zelfevaluatie in 2018 verder te verhogen.

2
Zelfevaluatiecyclus BRP 2017

2.1 Opzet cyclus zelfevaluatie BRP 2017

In 2017 is de opzet van de zelfevaluatiecyclus gewijzigd door de invoering van ENSIA. Gemeenten maken in 2017 voor het eerst gebruik van ENSIA voor het beantwoorden van de vragen over informatieveiligheid.

In 2017 bestaat de jaarcyclus uit de volgende fases:

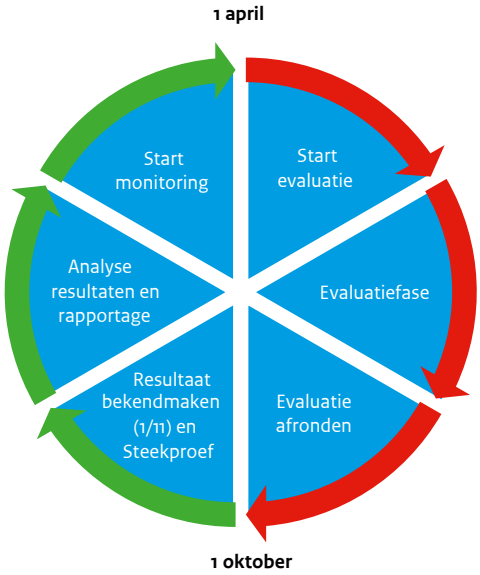

Vanaf medio oktober 2017 was het mogelijk een managementrapportage te genereren waarin de resultaten van de ingevulde vragenlijsten (BRP en ENSIA) zijn opgenomen. Gemeenten konden vanaf dat moment ook een uittreksel laten ondertekenen door het college van burgemeester en wethouders. Door het definitief bevestigen van de ingevulde vragenlijst in de Kwaliteitsmonitor werden de antwoorden op ambtelijk niveau vrijgegeven aan de minister van BZK. Door het versturen van het uittreksel werden de resultaten op bestuurlijk niveau vrijgegeven.

2.2 Implementatie ENSIA

ENSIA richt zich op de gemeentelijke verantwoording rond de informatieveiligheid op basis van de BIG. ENSIA helpt gemeenten in één keer slim verantwoording af te leggen over informatieveiligheid gebaseerd op de BIG.

Aanleiding ENSIA
Om de administratieve lasten voor de gemeenten te beperken, is door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gevraagd om een vermindering van de auditlast. Dit verzoek van de VNG is de aanleiding voor ENSIA.

Wijzigingen zelfevaluatie BRP
ENSIA legt alleen verantwoording af over vragen met betrekking tot informatieveiligheid.
De implementatie van ENSIA heeft tot de volgende wijzigingen in de zelfevaluatie BRP geleid:

1. Aanpassingen vragenlijst
   De vragen over informatieveiligheid zijn overgeheveld naar ENSIA. De vragen in de vragenlijst over specifieke BRP-onderwerpen (de zogenaamde domeinvragen) blijven bestaan.
2. Kwaliteitsmonitor versus ENSIA-tool
   De vragenlijst met de BRP-vragen zijn beschikbaar via de Kwaliteitsmonitor. 49 vragen die specifiek gaan over Informatieveiligheid BRP zijn beschikbaar via de ENSIA-tool.
3. Managementrapportage en uittreksel
   De uitkomsten van de 49 vragen over informatieveiligheid BRP en de uitkomsten van de BRP-vragen zijn na 1 oktober 2017 door RvIG in de Kwaliteitsmonitor samengevoegd om een compleet beeld te schetsen van de beveiliging en de processen rondom deze onderwerpen in de managementrapportages.

2.3 Verloop zelfevaluatie BRP 2017

Alle 388 gemeenten hebben de vragenlijst BRP voor 1 oktober 2017 ingevuld. De gemeenten hebben ook voor 1 oktober 2017 de specifieke BRP vragen via de ENSIA-tool beantwoord.

De implementatie van ENSIA kende een aantal kinderziektes. Nadat gemeenten de vragenlijst definitief hadden ingevuld, werd door RvIG afwijkingen ontdekt.
ENSIA werkt in tegenstelling tot de zelfevaluatie BRP niet met een puntentelling en stelt in een aantal gevallen eerst een algemene vraag die voor alle informatiesystemen geldt en dan pas een verdiepingsvraag per vakgebied. Het blijkt dat diverse verdiepingsvragen onterecht niet aan gemeenten zijn aangeboden, waardoor gemeenten de vraag over de BRP niet konden beantwoorden. Om die reden zijn diverse ENSIA-vragen niet meegewogen in het eindresultaat.

Dit heeft geleid tot het besluit om het jaar 2017 als een overgangsjaar te bestempelen voor de zelfevaluatie BRP.

De resultaten van de zelfevaluatie BRP worden daarom niet vergeleken met de resultaten van voorgaande jaren. Door het niet meewegen van de ENSIA vragen is de inhoud en het resultaat van de zelfevaluatie niet vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Inleveren uittreksel
Vanwege de problematiek rond ENSIA is de termijn voor het opsturen van het uittreksel verplaatst van 1 december 2017 naar 31 december 2017.

3
Resultaten zelfevaluatie BRP 2017

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van 2017 weergegeven voor zowel de inhoudelijke controles als de vragenlijst. Daarnaast wordt onderscheid gemaakt naar de resultaten van gemeenten naar inwoneraantal.

In het getoonde resultaat is geen onderscheid gemaakt in wettelijke eisen en aanbevelingen, tenzij anders aangegeven.

Dit jaar vindt er geen vergelijking van de vragenlijst BRP met de resultaten van voorgaande jaren plaats. Het is daarom niet mogelijk om te vermelden of de kwaliteit verbeterd of verslechterd is.
Ook wordt daarom het resultaat van de gemeenten die in 2017 extra ondersteuning hebben gekregen, niet vergeleken.

3.1 Uitkomsten steekproeven BRP

In 2017 is voor zowel de vragenlijst BRP als voor de inhoudelijke controle van de persoonslijsten een steekproef uitgevoerd.

Steekproef vragenlijst BRP
De betrouwbaarheid van de uitkomsten is door onderzoeksbureau Panteia in januari 2018 getoetst door middel van een steekproef onder 35 gemeenten.

Het doel van de toetsing met de steekproef is het verkrijgen van inzicht in drie hoofdvragen:
1. Komt de beantwoording van de vragen in de vragenlijst BRP overeen met de praktijksituatie bij de gemeenten?
2. Biedt de zelfevaluatie daarmee een betrouwbaar beeld van de praktijk?
3. Wat zijn de oorzaken van het onjuist beantwoorden van de vragen?

Hoofddoel van de steekproef is te bepalen of de ingevulde zelfevaluatie een betrouwbaar beeld van de werkelijkheid geeft. Vooraf is hiervoor een norm vastgesteld: ten minste 30 van de 35 gemeenten moeten 95% of meer van de getoetste antwoorden juist hebben ingevuld en het gemiddelde percentage juiste antwoorden van de onderzochte gemeenten gezamenlijk bedraagt ten minste 95%. Als dit het geval is, dan wordt geconcludeerd dat de resultaten van de zelfevaluatie betrouwbaar zijn en een goede afspiegeling vormen van de praktijk. Deze norm is identiek aan die in voorgaande jaren.

Ad 1. Komt de beantwoording van de vragen in de vragenlijst BRP overeen met de praktijksituatie bij de gemeenten?
Uit de steekproef blijkt dat gemeenten gemiddeld bij 96,6% van de getoetste antwoorden geen afwijking laten zien. Er zijn 8 gemeenten die onder de grens van 95% scoren.

Ad 2. Biedt de zelfevaluatie daarmee een betrouwbaar beeld van de praktijk?
Met de gemiddelde score van 96,6% voldoen gemeenten uit de steekproef aan de norm van 95%. Het tweede deel van de norm (30 gemeenten in de hoogste categorie van betrouwbaarheid) wordt dit jaar niet gehaald. 27 gemeenten voldoen aan dit deel van de norm. Gezien deze uitkomsten is de conclusie dat gemeenten deels aan de gestelde norm voldoen.

Ad 3. Wat zijn de oorzaken van het onjuist beantwoorden van de vragen?
In het onderzoek is aandacht besteed aan de achtergronden van de gevonden afwijkingen tussen antwoorden in de zelfevaluatie en de praktijk. Hiervoor zijn afwijkingen ingedeeld in vier soorten afwijkingen:
- Te positieve voorstelling van de praktijksituatie. Deze categorie heeft betrekking op afwijkingen waarbij gemeenten, een te positieve voorstelling van de praktijksituatie hebben geschetst. Men heeft bijvoorbeeld aangegeven dat de informatiebeleidsdoelstellingen door het College zijn vastgesteld, maar dat is de afgelopen periode niet gebeurd. Deze categorie zorgde voor de meeste afwijkingen (36%).
- Te beperkte of onzorgvuldige uitwerking van procedures of registraties. Dit zijn met name afwijkingen op aspecten waarbij de invuller ervan uitgaat dat procedures of rapportages compleet zijn. In de praktijk

blijken er toch afwijkingen te zijn. Voorbeeld daarvan zijn ontbrekende items in procedures. Deze categorie omvat 34% van het aantal afwijkingen.
- Verschil in kennisniveau tussen de invuller van de vragenlijst en de uitvoeringspraktijk. Bij deze afwijkingen is de invuller van de vragenlijst niet volledig op de hoogte van de werkwijze in de praktijk. Dit speelde bij enkele gemeenten bij vragen op het gebied van ICT. Deze categorie verklaart 16% van de afwijkingen.
- Verschil van interpretatie met de vraagstelling/antwoordcategorieën. Dit type afwijking komt voort uit een andere interpretatie van de vraag. Dit speelt onder andere bij de vraag over maatregelen bij het gebruik van de BRP buiten het gemeentehuis. Deze categorie beslaat 14% van de afwijkingen.

Steekproef inhoudelijke controle persoonslijsten
RvIG heeft een steekproef uitgevoerd bij 35 gemeenten. Voor gemeenten die 25 persoonslijsten moesten controleren zijn er 15 A-nummers getrokken, gemeenten met 50 persoonslijsten kregen 25 A-nummers, gemeenten met 75 persoonslijsten kregen 30 A-nummers en gemeenten met 100 persoonslijsten kregen 35 A-nummers.

Bij deze A-nummers moest de gemeente de bijbehorende persoonslijsten en brondocumenten zoeken. Medewerkers van RvIG hebben vervolgens bij de gemeente zelf gecontroleerd of de persoonslijst op basis van de brondocumenten goed is opgebouwd.

Uit de resultaten van de steekproef blijkt dat de 35 gemeenten gemiddeld slechts 75% van de fouten overeenkomstig de feitelijke situatie hebben geconstateerd (vorig jaar 77%).
Slechts zes gemeenten zitten boven de 90% (in 2016 7 gemeenten). 27 gemeenten (in 2016 21) zitten onder de 85%, met 5 uitschieters onder de 60%.

Gezien deze uitslag blijken gemeenten onvoldoende zelfkritisch naar de kwaliteit van de eigen persoonslijsten te kijken.

3.2 Resultaten onderzoek kwaliteit gegevens

In deze paragraaf zijn de resultaten van de bestandscontroles en de inhoudelijke controles aan de hand van brondocumenten van de gemeenten weergegeven en het aantal openstaande onderzoeken.

3.2.1 *Aantal afwijkingen in de gegevens*
Uit de bestandscontrole van 25 augustus 2017 blijkt dat er een afwijkingspercentage is van 0,26% op alle gegevens (in 2016 was dit 0,45%). Het percentage is berekend op basis van het aantal afwijkingen gedeeld door het aantal persoonslijsten van ingezetenen. Van de gecontroleerde gegevens is 99,74% correct, wat hoger is dan de norm van 99% betrouwbaarheid van alle gegevens in de BRP .
Daarnaast scoren gemeenten gemiddeld per klasse boven de norm.

Tabel 3 Totaal aantal afwijkingen per klasse alle gemeenten

Groep	Klasse	Afwijkingen	Norm	Percentage	
G 1	Klasse A: Persoon en overlijden	4.437	99,70%	99,97%	√
	Klasse B: Adres	8.344	99,70%	99,95%	√
	Klasse C: Relaties	24.191	99,60%	99,88%	√
G 2	Klasse D: Identificatienummers en Nationaliteit	9.710	99,50%	99,95%	√
	Klasse E: Overige algemene gegevens	7.721	99,50%	99,96%	√
G 3	Klasse F: Administratieve gegevens	28.597	99,40%	99,85%	√

In totaal scoren 17 gemeenten op een of meer klassen in de algemene en administratieve gegevens onder de vastgestelde norm (vorig jaar 22).
Deze gemeenten zijn gelijkmatig verdeeld naar inwoneraantal. Van deze gemeenten hebben drie gemeenten op twee of meer verschillende klassen onder de norm gescoord.

Tabel 4 Aantal gemeenten onder de norm

Klasse	Aantal 2014	Aantal 2015	Aantal 2016	Aantal 2017
A: Persoon en overlijden	4	0	1	0
B: Adres	7	1	0	3
C: Relaties	22	4	20	10
D: Identificatienummers en Nationaliteit	0	1	0	0
E: Overige algemene gegevens	2	0	0	2
F: Administratieve gegevens	14	6	6	7

Tabel 5 Gemeenten met nul fouten in de BCM controle

Gemeente	Persoonslijsten	Afwijkingen
Winsum	16.921	0
Bedum	12.267	0
Franekeradeel	24.509	0
Opsterland	35.433	0
Terschelling	5.959	0
Raalte	44.040	0
Druten	21.252	0
Lochem	42.026	0
Bunnik	17.364	0
Wijk bij Duurstede	26.485	0
Edam-Volendam	41.032	0
Oostzaan	11.314	0
Noordwijk	30.850	0
Zoeterwoude	9.778	0
Boekel	12.093	0
Dongen	30.495	0
Maasgouw	28.905	0
Landerd	18.546	0
Oldambt	48.925	0

Als we naar de scores per gemeente kijken dan blijken 19 gemeenten geen enkele afwijking te hebben in de gegevens op de persoonslijsten (in 2016 waren dit er 3).

Tabel 6 Top 10 gemeenten met het hoogste afwijkingspercentage

Gemeente	Perc.	A	B	C	D	E	F
Laarbeek	2,83%	0,04%	0,31%	0,83%	0,23%	0,12%	1,57%
Loppersum	2,67%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	2,66%	0,00%
Leiderdorp	2,62%	0,18%	0,35%	1,09%	0,20%	0,16%	1,04%
Appingedam	2,48%	0,01%	0,04%	0,13%	0,07%	2,17%	0,10%
Leiden	2,03%	0,27%	0,26%	0,34%	0,32%	0,34%	0,65%
Delft	1,92%	0,15%	0,22%	0,84%	0,15%	0,03%	0,66%
Goirle	1,78%	0,04%	0,20%	0,37%	0,38%	0,23%	0,68%
Amsterdam	1,69%	0,09%	0,12%	0,34%	0,23%	0,10%	0,93%
Haaksbergen	1,54%	0,18%	0,28%	0,55%	0,23%	0,17%	0,39%
Epe	1,52%	0,06%	0,16%	0,37%	0,13%	0,15%	0,77%

In tabel 6 zijn de tien gemeenten met de hoogste totale afwijkingspercentages getoond en voor die gemeenten de afwijkingspercentages per klasse weergegeven. Met rood is weergegeven waar de norm niet wordt gehaald. Een gemeente kan dus op alle verschillende klassen de norm halen en toch een te groot afwijkingspercentage hebben. Het hoogste afwijkingspercentage is 2.83% en ligt daarmee lager dan in 2016 (toen was het 2,97%).

Tabel 7 Het aantal afwijkingen naar inwoneraantal

Inwoneraantal	A	B	C	D	E	F
Tot 20.000	-242	-10	-1.004	-469	241	-352
20.000-60.000	-625	729	-3.098	-347	-1.071	1305
60.000-100.000	-227	275	-1.430	-488	-126	496
100.000-250.000	-669	888	-2.157	348	-1.179	1.899
250.000+	-797	784	-2.601	-199	-456	244

Tabel 7 laat het verschil zien in fouten ten opzichte van 2016 naar inwoneraantal. Een positief getal betekent dat er in 2017 meer afwijkingen zijn. In bijna alle klassen en gemeentegroottes is het aantal fouten gedaald, behalve in de klassen B en F. Dit is verklaarbaar doordat er nieuwe foutcontroles zijn toegevoegd.

3.2.2 Aantal openstaande onderzoeken

In onderstaande tabel wordt het aantal openstaande onderzoeken op de persoonslijsten weergegeven. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen actuele gegevens en historische gegevens.

Tabel 8 Aantal openstaande onderzoeken

Categorie persoonslijst	Actueel 2015	Actueel 2016	Actueel 2017	Historie 2015	Historie 2016	Historie 2017
1. Persoon	2.605	2.361	2.190	2.193	1.985	1.849
2. Ouder1	1.861	3.735	3.971	1.228	1.148	1.240
3. Ouder2	1.785	1.519	1.238	1.140	976	913
4. Nationaliteit	3.458	3.209	3.073	3.806	3.433	3.223
5. Huwelijk/ Geregistreerd partnerschap	1.466	1.233	1.137	1.091	993	907
6. Overlijden	58	51	36	17	14	8
8. Verblijfplaats	29.878	33.843	28.253	17.008	15.279	12.458
9. Kind	469	446	388	338	292	248
10. Verblijfstitel	35	42	40	87.285	87.378	87.795
11. Gezagsverhouding	38	25	16	108	93	79
12. Reisdocument	461	9.075	1.019			
Totaal	**42.114**	**55.539**	**41.361**	**114.214**	**111.591**	**108.720**

Uit deze tabel blijkt dat het aantal onderzoeken in 2017 voor een aantal actuele categorieën is gedaald ten opzichte van 2016. Bijna alle historische categorieën zijn gedaald.

3.2.3 Inhoudelijke controle persoonslijsten

Het aantal door de gemeente gecontroleerde persoonslijsten is afhankelijk van het inwoneraantal (25 voor gemeenten met minder dan 20.000 inwoners, 50 voor gemeenten met 20.000-60.000 inwoners, 75 voor gemeenten met 60.000-100.000 inwoners en 100 voor gemeenten met meer dan 100.000 inwoners. Deze persoonslijsten zijn geselecteerd aan de hand van thema's. In 2017 zijn selecties gemaakt van eerste vestigingen van het afgelopen jaar en actualiseringen en correcties in de categorieën van de gerelateerden. De gehele persoonslijsten zijn gecontroleerd aan de hand van de bijbehorende brondocumenten.
Het totaal aantal fouten dat door de gemeenten is gevonden is 4358 (vorig jaar 3088).

Tabel 9 Top 10 gevonden afwijkingen

Omschrijving	2016	2017
Brondocument ontbreekt	24%	18%
Datum geldigheid onjuist	11%	12%
Omschrijving brondocument onjuist	8%	9%
Buitenlands persoonsnummer	8%	5%
Correctie onjuist of ten onrechte uitgevoerd	3%	5%
Groep geboorte onjuist	--	4%
Datum/gemeente ontlening onjuist	5%	3%
Aangifte adreshouding onjuist	3%	3%
Indicatie onjuist ontbreekt/ten onrechte geplaatst	--	2%

3.3 Resultaten onderzoek kwaliteit processen

Het gemiddelde resultaat voor de wettelijke vereisten is voldoende, want komt boven de norm van 90% uit, namelijk 90,5 %.

Gemeenten kunnen in het toegezonden uittreksel een toelichting geven op de resultaten. In totaal hebben 59 gemeenten hier gebruik van gemaakt. Er zijn 4 toelichtingen gegeven op financiële aspecten die van invloed zijn op het resultaat, 12 toelichtingen op technische aspecten en 48 op organisatorische aspecten.

Resultaten gemeenten
Het aantal gemeenten dat onvoldoende scoort op de BRP processen is 33%.

Grafiek 2 Totaalresultaat gemeenten

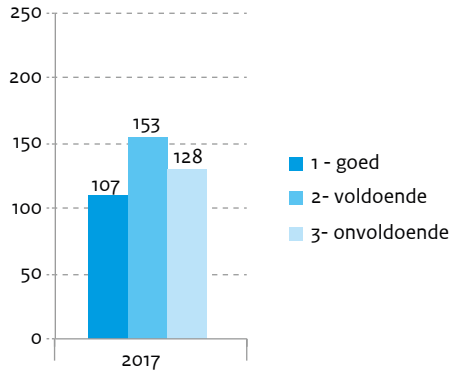

Binnen de groep van 128 gemeenten die een onvoldoende hebben gescoord, kan onderscheid worden gemaakt tussen gemeenten die net onder de 90% hebben gescoord of gemeenten die aanzienlijk onder de 90% hebben gescoord (<80%). Het aantal gemeenten onder de 90% is 91, het aantal gemeenten onder de 80% is 37. De laagste score is 55%.

Tabel 10 De 20 laagst scorende gemeenten in 2017

Gemeente	Score in 2017
Helmond	55.4%
Venray	62.3%
Meierijstad	64.7%
Uitgeest	64.9%
Bergen (NH.)	68.0%
Heiloo	68.0%
Castricum	69.5%
Heeze-Leende	70.4%
Valkenswaard	71.6%
Cranendonck	72.1%
Appingedam	72.3%
Beverwijk	72.5%
Hattem	73.0%

Gemeente	Score in 2017
Medemblik	73.8%
Baarle-Nassau	74.9%
Heerde	75.7%
Haaksbergen	76.2%
Oldebroek	76.2%
Putten	77.3%
Etten-Leur	77.6%

Tabel 11 De 20 best scorende gemeenten in 2017

Gemeente	Score in 2017
Tytsjerksteradiel	99.7%
Breda	99.3%
Nijmegen	99.1%
Geldrop-Mierlo	99.0%
Zoetermeer	98.8%
Zwijndrecht	98.8%
Vlissingen	98.8%
De Bilt	98.6%
Veenendaal	98.6%
Noordoostpolder	97.9%
Heumen	97.9%
Zaanstad	97.9%
Alblasserdam	97.9%
Hendrik-Ido-Ambacht	97.9%
Sliedrecht	97.9%
's-Hertogenbosch	97.9%
Lansingerland	97.9%
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	97.8%
Boxmeer	97.8%
Roosendaal	97.8%
Súdwest-Fryslân	97.8%
Berg en Dal	97.8%

In tabel 10 staan de 20 gemeenten met de laagste score op de BRP vragenlijst en in tabel 11 de gemeenten die het hoogst scoren.

Tabel 12 Zowel bij de bestandscontrole als op de vragenlijst onder de norm

Gemeente	Vragenlijst	Bestandscontrole klasse onder norm
Appingedam	72,3%	E
Loppersum	82,8%	E
Haaksbergen	76,2%	C
Nieuwegein	78%	C
Leiderdorp	89,8%	B, C, F
Baarle-Nassau	74,9%	B
Stichtse Vecht	88,2%	C

Zeven gemeenten scoren onder de norm voor de kwaliteit van gegevens zoals getoetst in de bestandscontrole en onder de norm voor de kwaliteit van processen zoals getoetst in de vragenlijst.

Tabel 13 Overzicht naar inwoneraantal

Resultaat	Gemeenten	2017
<20.000	118	91,0%
20.000 - 60.000	208	90,1%
60.000 - 100.000	31	89,4%
100.000 - 250.000	27	92,2%
>250.000	4	93,1%

Per gemeente geografisch

Figuur 1 Resultaat gemeenten geografisch BRP 2017

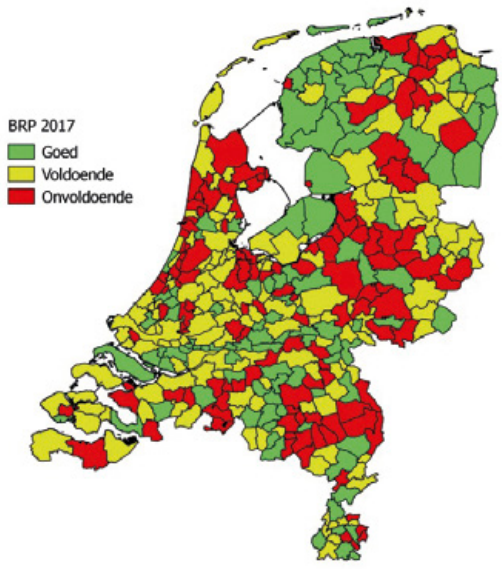

De verspreiding van de resultaten van gemeenten laten geografisch gezien een divers beeld zien.

3.4 Resultaten per thema

Bij het inrichten van de vragenlijst zijn de vragen ingedeeld naar thema's. In deze paragraaf gaan we in op de resultaten per thema op het resultaat van de gemeenten. Voor elk thema worden, indien aanwezig, de opmerkelijkste resultaten weergegeven.

De vragenlijst is onderverdeeld in de volgende thema's:
1. Beleid en regelgeving
2. Processen
3. Gegevens
4. Personeel
5. Fysieke Beveiliging
6. Calamiteiten
7. Brondocumenten

Voor elk thema worden, indien aanwezig, de opmerkelijkste resultaten weergegeven.

3.4.1 Beleid en Regelgeving

Binnen dit thema is de manier waarop gemeenten wet- en regelgeving hebben vertaald naar lokaal beleid, de inhoud van dat beleid en hoe het beleid wordt gewaarborgd getoetst. De inhoud, omvang en kwaliteit van gemeentelijke producten is in veel gevallen voorgeschreven in wet- en regelgeving.
189 Gemeenten hebben geen beleid opgesteld voor het opleggen van een bestuurlijke boete, hoewel de Wet BRP daarin wel voorziet.

3.4.2 Processen

Binnen dit thema is de uitvoering van de werkzaamheden/werkprocessen BRP getoetst. In wet- en regelgeving is vastgelegd hoe het werkproces moet verlopen. Ook niet verplichte maar wel aan te bevelen processen zijn hierin getoetst.

Uit de resultaten blijkt dat 362 gemeenten elke maand de afwijkingen verbeteren die voortkomen uit de bestandscontrolemodule. Indien een gemeente, na adresonderzoek, wil overgaan tot ambtshalve uitschrijving uit de BRP van de betrokken persoon moet zij dit voornemen openbaar kenbaar maken op grond van de Algemene wet bestuursrecht (artikel 4.8). Communiceert een gemeente dit voornemen niet dan bestaat er een gerede kans dat de ambtshalve uitschrijving moet worden teruggedraaid als betrokkene een bezwaarprocedure begint. 119 van de 388 gemeenten geven aan dit voornemen niet openbaar kenbaar te maken.

3.4.3 Gegevens

Binnen dit thema is de regulering van de toegang tot de BRP-gegevens getoetst. Het gaat hierbij niet alleen om gegevens die worden beheerd in geautomatiseerde systemen. Ook informatie en gegevens die zijn opgeslagen op gegevensdragers zoals tapes, cd's en zeker ook papier in de vorm van (bron)documenten behoren hiertoe.

Er zijn 61 gemeenten die de BRP buiten het gemeentehuis gebruiken, maar daarvoor nog geen beleid hebben ontwikkeld.

3.4.4 Personeel

Binnen dit thema is door gemeenten getoetst of zij medewerkers hebben benoemd op de verplichte functies binnen het informatiesysteem BRP en de taken en bevoegdheden en verantwoordelijkheden voldoende zijn toegewezen. Daarnaast is getoetst of gemeenten de betrouwbaarheid van de medewerkers op deze verplichte functies goed beoordelen en de medewerkers voldoende sturen op risicobewustzijn.

Op 16 gemeenten na zijn alle medewerkers die gebruik maken van de BRP geïnstrueerd over de toepassing van de gemeentelijke BRP-verordening.

3.4.5 Fysieke Beveiliging

Binnen dit thema wordt gecontroleerd of gemeenten de fysieke beveiliging op orde hebben. Dit richt zich op de beveiliging van de ruimten waar meer dan gemiddeld, gevoelige informatie voorhanden is en de juiste omgang met gevoelige informatie.

Alle gemeenten hebben gepaste toegangsbeveiligingsmaatregelen getroffen voor ruimtes waar zich informatie en ICT-voorzieningen bevinden.

3.4.6 Calamiteiten

Binnen dit thema toetsen gemeenten of zij voldoende maatregelen hebben getroffen om calamiteiten te beheersen, een adequate procedure voor incidentmelding hebben en de fysieke uitwijk goed hebben georganiseerd.

Bij 367 gemeenten is het mogelijk dat er binnen 24 uur een volledige reconstructie mogelijk is.

3.4.7 Brondocumenten

Binnen dit thema toetsen gemeenten of zij het proces van het beoordelen van brondocumenten goed hebben ingericht en uitvoeren. De vragen helpen gemeenten kritisch te kijken naar het gebruik van de brondocumenten die bepalend zijn voor de kwaliteit van de gegevens.

Op één gemeente na wordt er altijd aangifte gedaan bij de politie wanneer uit onderzoek blijkt dat een document vals is.

4
Kwaliteitsbevordering BRP na 2017

4.1 Resultaat verhogen

Ter verbetering van de resultaten wordt ook dit jaar een verbetertraject gestart bij gemeenten die een onvoldoende resultaat behaalden.
Hiervoor stelt RvIG een monitoringplan op met als doelen:
- Verhogen van het resultaat van gemeenten met een score lager dan 90% op de BRP processen;
- Verhogen van het landelijk resultaat van thema's waar veel gemeenten onvoldoende scoren.

Bij de BRP processen wordt alleen gekeken naar het resultaat op de domeinvragen (vragen die niet naar ENSIA zijn overgeheveld).
56 gemeenten hebben een score onder de norm van 90% behaald, waarvan 25 gemeenten onder de 87% zitten. RvIG heeft ervoor gekozen om deze 25 gemeenten intensief te monitoren.
De gemeenten met een score tussen de 87 en 90% worden telefonisch benaderd om na te gaan waarom er onvoldoende is gescoord en of er aanleiding is om deze gemeenten nog verder te monitoren.

Voor het verhogen van de kwaliteit van de gegevens worden de volgende maatregelen genomen:
- het oplossen van afwijkingen uit de BCM door het organiseren van workshops voor gemeenten;
- het aanbieden van afwijkingen per thema en daar samen met RvIG op te sturen;
- uitwerken van nieuwe controles en prioritering daarvan;
- het testen van nieuwe controles.

5
Bijlagen

Bijlage 1 Rapportage steekproef

Panteia
Research to Progress

Research voor Beleid | EIM | NEA | IOO | Stratus | IPM

Steekproeven zelfevaluatie BRP 2017

John Boog, Madelein van der Velden en Krijn Wijnands

Zoetermeer, maart 2018

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij Panteia. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, alsmede opslag in een retrieval system, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van Panteia. Panteia aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

The responsibility for the contents of this report lies with Panteia. Quoting numbers or text in papers, essays and books is permitted only when the source is clearly mentioned. No part of this publication may be copied and/or published in any form or by any means, or stored in a retrieval system, without the prior written permission of Panteia. Panteia does not accept responsibility for printing errors and/or other imperfections.

Inhoudsopgave

Samenvatting 5

1 Inleiding 8
1.1 Leeswijzer 8
1.2 Achtergrond 8
1.3 Onderzoeksvragen 9
1.4 Uitvoering van de steekproef 10

2 Praktijksituatie in de 35 gemeenten 13
2.1 Komt de praktijksituatie overeen? 13
2.2 Waar treden afwijkingen op? 15
2.3 Wat zijn achtergronden van de afwijkingen? 16

3 Ervaringen met de monitor 19
3.1 Kwaliteit en duidelijkheid van de vragenlijst 19
3.2 Uitvoering door gemeenten 20
3.3 Resultaten 21
3.4 Positieve afwijkingen door interpretatie van vragen 21
3.5 Verbetermogelijkheden 22

4 Conclusies 25
4.1 Mate van overeenkomst met de praktijk 25
4.2 Betrouwbaarheid zelfevaluaties 25
4.3 Verklaring verschillen 26

Bijlagen 27
Bijlage 1 Antwoorden per gemeente 27
Bijlage 2 Overzicht afwijkingen 31
Bijlage 3 Ervaringen ENSIA aan de hand van stellingen 33

Samenvatting

1. Doel en achtergrond van het onderzoek

De Wet basisregistratie personen (BRP) is sinds 6 januari 2014 van kracht. In de wet is de plicht opgenomen voor gemeenten om jaarlijks een onderzoek uit te voeren. Het onderzoek vindt plaats door middel van een zelfevaluatie met behulp van de Kwaliteitsmonitor en de ENSIA-tool. Elk jaar toetsen de gemeenten hiermee de inrichting, werking, beveiliging en verwerking van gegevens van de BRP. De resultaten van deze zelfevaluatie worden gerapporteerd aan de Autoriteit Persoonsgegevens en aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De betrouwbaarheid van de uitkomsten van de zelfevaluatie is getoetst door middel van een steekproef onder 35 gemeenten. Het doel van de toetsing is inzicht te krijgen in drie hoofdvragen:

1. Komt de beantwoording van de vragen in de vragenlijst BRP overeen met de praktijksituatie bij de gemeenten?
2. Biedt de zelfevaluatie daarmee een betrouwbaar beeld van de praktijk?
3. Wat zijn de oorzaken van het onjuist beantwoorden van de vragen?

Voor de uitvoering van de steekproef is een protocol opgesteld. Dit protocol is in overleg met de begeleidingsgroep van het onderzoek tot stand gekomen. Voor de toetsing is een aselecte steekproef door het CBS getrokken van 35 gemeenten. Deze gemeenten zijn bezocht om de gegeven antwoorden aan de hand van het protocol te toetsen.

Voorafgaand aan de uitvoering van de steekproef is een norm vastgesteld, die aangeeft wanneer de uitkomsten van de steekproef een betrouwbaar beeld geven van de praktijk. Voor 2017 is de norm dat ten minste 30 gemeenten 95% of meer van de getoetste antwoorden in overeenstemming met de praktijk hebben ingevuld en dat het gemiddelde percentage juiste antwoorden van de onderzochte gemeenten gezamenlijk ten minste 95% bedraagt. De norm is identiek aan voorgaande jaren.

2. Uitkomsten van de steekproef

Overeenkomst met de praktijk

Bij de onderzochte gemeenten over 2017 komt gemiddeld 96,6% van de getoetste antwoorden overeen met de praktijk. Van de 35 gemeenten zijn er 27 gemeenten, waarbij 95% of meer van de getoetste antwoorden in overeenstemming met de praktijk is. Zes gemeenten hebben een score tussen de 90-95% en twee gemeenten vallen in de categorie 80-90%. De hoogste score is 100%, dat bij negen gemeenten voorkwam.

Verschil tussen normen en aanbevelingen

De zelfevaluatie is zowel gebaseerd op normen (wettelijke eisen en bestuurlijke afspraken) als op aanbevelingen. Als alleen wordt gekeken naar de getoetste antwoorden gebaseerd op normen dan blijkt dat gemiddeld 96,4% correct is. Het gemiddelde blijft hiermee dus boven de norm. Wel loopt het aantal gemeenten terug dat de grens van 95% haalt. Op basis van alleen de normen halen 25 gemeenten deze grens.

Conclusie betrouwbaarheid

Gezien de uitkomsten is de conclusie dat de gemeenten deels aan de gestelde norm voldoen. Gemiddeld is het beeld voldoende, maar het aantal negatieve uitschieters is groter dan gewenst. Als vervolgens alleen wordt gekeken naar de vragen die op een norm in termen van wettelijke eisen en bestuurlijke afspraken zijn gebaseerd dan wordt het nog iets minder. Twee gemeenten die op normen plus aanbevelingen nog 95% of meer scoorden vallen alleen op normen beschouwd terug naar de categorie 90 tot 95%. Gezien deze uitkomsten is de conclusie dat niet met voldoende zekerheid kan worden vastgesteld dat de antwoorden van de gemeenten in de zelfevaluatie 2017 van de BRP overeenkomstig de praktijk zijn.

Ontwikkeling ten opzichte van voorgaande jaren

De gemiddelde score van gemeenten ligt in 2017 fractioneel hoger dan in 2016 (van 96,4% naar 96,6%). Het aantal gemeenten dat de norm van 95% niet haalt is in 2017 toegenomen tot acht. In 2016 haalden drie gemeenten de norm niet en in 2015 waren dat er zeven.

Oorzaken van afwijkingen

In het onderzoek is aandacht besteed aan de achtergronden van de gevonden afwijkingen tussen antwoorden in de zelfevaluatie en de praktijk. Afwijkingen zijn ingedeeld in de volgende vier categorieën, waarbij twee categorieën het meeste voorkwamen en twee andere categorieën minder vaak, namelijk:

- bij ongeveer een derde (36% van de afwijkingen) is sprake van een te positieve voorstelling van de praktijk. Het gaat hierbij veelal om het niet hebben van (actueel) beleid en rapportages.
- ook circa een derde (34% van de afwijkingen) is te verklaren uit niet volledige procedures en rapportages. Vaak zijn veel van de gevraagde elementen wel aanwezig, maar ontbreken er enkele specifieke elementen waarvan de gemeente zich onvoldoende bewust is.
- bij een zesde (16% van de afwijkingen) ontstaat een afwijking door onvoldoende kennis van de invuller van de vragenlijst over de uitvoeringspraktijk.
- tot slot is bij ook ongeveer een zesde (14% van de afwijkingen) sprake van verschil in interpretatie van de vraag.

Ervaringen van gemeenten met de Kwaliteitsmonitor

Tijdens de bezoeken bij de 35 steekproefgemeenten is aandacht besteed aan de ervaringen die gemeenten hebben met de zelfevaluatie. Gemeenten zijn gevraagd naar hun ervaringen met het invullen van de vragenlijst. Gemeenten zijn tevreden over de duidelijkheid van de vragen (32 van de 35 geven dat aan). Ten opzichte van vorig jaar zijn gemeenten minder kritisch over de haalbaarheid van de normen van de zelfevaluatie. Dit jaar gaven 27 van de 35 gemeenten aan de normen van de vragenlijst realistisch te vinden, terwijl dit vorig jaar maar 19 gemeenten waren.

De zelfevaluatie wordt goed gebruikt binnen de gemeenten. Net als in 2016 geven nu alle 35 gemeenten aan dat ze de uitkomsten van de zelfevaluatie gebruiken voor het opstellen van een actieplan voor het aankomende jaar. Verder blijken net als in 2016 33 van de 35 gemeenten in het afgelopen jaar ook daadwerkelijk verschillende verbeteringen te hebben doorgevoerd. Daarnaast zeggen de gemeenten dat de medewerkers zich door de zelfevaluatie steeds bewuster worden van het belang van maatregelen op bepaalde gebieden.

Interpretatie van de vragen

Bij de steekproef is ook getoetst op positieve afwijkingen. Dit zijn antwoorden waarmee de gemeente meer punten had kunnen scoren. Deze informatie is van belang om te kunnen bepalen bij welke vragen er interpretatieverschillen ontstaan. Bij 17 gemeenten zijn positieve afwijkingen gevonden. Gemiddeld is per gemeente bij 1% van de antwoorden een positieve afwijking gevonden. Dit is vergelijkbaar met eerdere jaren.

1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

In dit rapport zijn de resultaten weergegeven van de steekproef zelfevaluatie Basisregistratie Personen (BRP). In dit eerste hoofdstuk wordt ingegaan op de achtergrond van het onderzoek, de onderzoeksvragen en de wijze van uitvoering van de steekproef. In hoofdstuk 2 wordt aangegeven in hoeverre de antwoorden die de gemeenten hebben gegeven in de vragenlijst van de zelfevaluatie daadwerkelijk overeenkomen met de praktijksituatie. Hoofdstuk 3 gaat in op de ervaringen met de Kwaliteitsmonitor in de perceptie van de gemeenten en worden mogelijkheden voor verbetering genoemd. De conclusies van het onderzoek komen in hoofdstuk 4 aan bod. In bijlage 1 worden antwoorden geanonimiseerd per gemeente gepresenteerd en in bijlage 2 komen vragen aan de orde waar meer dan vijf afwijkingen zijn geconstateerd.
Tijdens het steekproefonderzoek van de BRP, maar ook het steekproefonderzoek van de paspoorten en Nederlandse identiteitskaarten (PNIK) is tegelijkertijd naar de perceptie van gemeenten gevraagd ten aanzien van de nieuwe Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Daartoe zijn twee stellingen over ENSIA voorgelegd aan gemeenten. De perceptie van zeventig gemeenten over deze stellingen is in Bijlage 3 weergegeven.

1.2 Achtergrond

De Wet basisregistratie personen is sinds 6 januari 2014 van kracht. In de wet is de plicht opgenomen voor gemeenten om jaarlijks een onderzoek uit te voeren. Het onderzoek vindt plaats door middel van een zelfevaluatie met behulp van de Kwaliteitsmonitor. Elk jaar toetsen de gemeenten hiermee de inrichting, werking, beveiliging en verwerking van gegevens van de BRP. De resultaten van deze zelfevaluatie worden gerapporteerd aan de Autoriteit Persoonsgegevens en aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De uitkomsten van de zelfevaluatie worden getoetst door een onafhankelijke deskundige via een steekproef onder 35 gemeenten. Het doel van de toetsing met de steekproef is inzicht te krijgen in drie hoofdvragen:

1. Komt de beantwoording van de vragen in de vragenlijst BRP overeen met de praktijksituatie bij de gemeenten?
2. Biedt de zelfevaluatie daarmee een betrouwbaar beeld van de praktijk?
3. Wat zijn de oorzaken van het onjuist beantwoorden van de vragen?

Bij de steekproef is een selectie van de vragen uit de Kwaliteitsmonitor getoetst en zijn een aantal ENSIA vragen toegevoegd. De steekproef dekt 17 van de 39 vragen uit de Kwaliteitsmonitor af, daarnaast zijn 7 vragen vanuit ENSIA meegenomen. Hiermee worden 62 antwoorden getoetst. Indien men de vraag of de BRP gebruikt wordt buiten het gemeentehuis en dat daarvoor beleid is ontwikkeld bevestigend heeft beantwoord dan zijn 4 antwoorden extra getoetst (66 antwoorden).

Normering

Hoofddoel van de steekproef is te bepalen of de ingevulde zelfevaluatie een betrouwbaar beeld van de werkelijkheid geeft. Vooraf is hiervoor een norm vastgesteld door het ministerie van BZK: ten minste 30 van de 35 gemeenten moeten

95% of meer van de getoetste antwoorden juist hebben ingevuld en het gemiddelde percentage juiste antwoorden van de onderzochte gemeenten gezamenlijk bedraagt ten minste 95%. Als dit het geval is, dan wordt geconcludeerd dat de resultaten van de zelfevaluatie betrouwbaar zijn en een goede afspiegeling vormen van de praktijk. Deze norm is identiek aan die in voorgaande jaren.

1.3 Onderzoeksvragen

Uitvoering van de steekproef onder gemeenten met het protocol moet leiden tot beantwoording van de hiervoor genoemde hoofdvragen. Deze hoofdvragen zijn onderverdeeld in de onderstaande deelvragen.

1. In welke mate komt de praktijksituatie in een onderzochte gemeente overeen met de ingevulde vragenlijst?
   - Komt de praktijksituatie volledig of grotendeels overeen (100 tot en met 95% van de getoetste antwoorden)?
   - Wijkt de situatie op meerdere punten af (< 95% tot en met 90% van de getoetste antwoorden)?
   - Wijkt de situatie significant af (<90% tot en met 80% van de getoetste antwoorden)?
   - Wijkt de situatie volledig af (minder dan 80% van de getoetste antwoorden)?

2. In welke mate komt de praktijksituatie in de 35 onderzochte gemeenten gezamenlijk overeen met de ingevulde vragenlijsten?
   - Hoe zijn de 35 gemeenten verdeeld over de gehanteerde categorieën 100%-95%, <95%-90%, <90%-80% of lager dan 80%?
   - Wat is het gemiddelde afwijkingspercentage van de 35 gemeenten? Hoe hoog is de betrouwbaarheidsmarge rond het gemiddelde afwijkingspercentage?
   - Kan op basis van de uitkomsten van de steekproef worden geconcludeerd dat de ingevulde vragenlijsten een betrouwbaar beeld van de werkelijkheid geven?

3. Treedt er verschil op in de mate waarin gemeenten vragen onjuist hebben beantwoord die verwijzen naar een norm (op basis van wettelijke eisen en bestuurlijke afspraken) en vragen die de status van aanbeveling hebben?
   - Hoe scoren de 35 gemeenten individueel en gezamenlijk als alleen naar de vragen die gericht zijn op normen wordt gekeken?

4. Wat zijn achtergronden van geconstateerde afwijkingen tussen de ingevulde vragenlijst en de praktijk?
   - Welke afwijkingen kunnen worden verklaard door onduidelijkheid van de vraagstelling?
   - Bij welke vragen treden positieve afwijkingen op (afwijkingen waarmee de gemeenten meer punten hadden kunnen scoren)?
   - Hoe zijn de afwijkingen te verdelen over de onderstaande categorieën:
     - Te beperkte uitwerking procedures en registraties.
     - Verschil in interpretatie vraagstelling/antwoordcategorie.
     - Verschil in kennisniveau tussen invuller en uitvoeringspraktijk.
     - Te positieve voorstelling van de praktijksituatie.

5. In welke mate treden er op het hoogste abstractieniveau verschillen op met de eerdere metingen?

1.4 Uitvoering van de steekproef

De uitvoering van de steekproef onder de 35 gemeenten is onder te verdelen in verschillende fasen. Per fase is kort beschreven uit welke activiteiten deze bestond.

Opstellen protocol

Jaarlijks wordt een protocol opgesteld. Deze bestaat uit een selectie van vragen waarmee een beeld wordt gekregen van de beantwoording van de vragen uit de zelfevaluatie. Bij het opstellen van het protocol is gekeken of er voldoende dekking is in het aantal en het belang (score) van de geselecteerde vragen. Met de vragen is het mogelijk een goed beeld te krijgen van de mate waarin de ingevulde vragenlijst overeenkomt met de praktijk. Het protocol is in overleg met de begeleidingsgroep van het onderzoek tot stand gekomen.

Het protocol bestaat in 2017 uit vijf blokken met vragen (A-E):

- Blok A: algemeen beeld
- Blok B: overkoepelende vragen BRP
- Blok C: toetsing vastgelegd beleid en procedures
- Blok D: uitvoering processen back-office
- Blok E: zekerstellen gegevens BRP.

Steekproeftrekking

De steekproef is uitgevoerd bij 35 gemeenten. Het CBS heeft een representatieve steekproef getrokken met de volgende kenmerken.

- De steekproef is volledig aselect getrokken. Er is geen rekening gehouden met risicogroepen of goed presterende gemeenten.
- Bij de steekproeftrekking is een evenredige verdeling over grote, middelgrote en kleine gemeenten aangehouden. De gehanteerde driedeling vindt plaats op basis van het inwoneraantal met de volgende categorieën: tot 30.000 inwoners, 30.000 - 60.000 inwoners en meer dan 60.000 inwoners.
- In de steekproeftrekking is rekening gehouden met de steekproef die gelijktijdig wordt uitgevoerd bij 35 gemeenten voor de Zelfevaluatie paspoorten en Nederlandse identiteitskaarten (PNIK) en bij 35 gemeenten voor de inhoudelijke controle van persoonslijsten. Gemeenten kunnen jaarlijks niet gelijktijdig in meerdere steekproeven vallen.
- Gemeenten die twee jaar op rij in één van de drie steekproeven zijn gevallen (BRP, PNIK en/of Persoonslijsten) kunnen het daaropvolgende jaar niet getrokken worden.

Bezoeken

Alle 35 gemeenten zijn bezocht. Voor het bezoek is een vast stramien aangehouden. Het precieze stramien kan per jaar afwijken, afhankelijk van het gekozen thema voor het protocol. In 2017 is de volgende opzet gehanteerd.

- Gesprek leidinggevende/afdelingshoofd Publiekszaken (30 minuten)
- Gesprek CISO c.q. ENSIA-coördinator (30 minuten)
- Toetsing documentatie (75 minuten)
- Gesprek medewerker(s) backoffice (45 minuten)
- Gesprek met medewerker ICT (20 minuten)
- Korte terugkoppeling uitkomsten aan leidinggevende/afdelingshoofd Publiekszaken (15 min)

De 35 gemeenten hebben goede medewerking aan de bezoeken verleend. Wel is het zo dat één inmiddels gefuseerde gemeente een drietal BRP-procedures uit 2017 niet meer kon tonen, waardoor deze niet gecontroleerd konden worden.
In de meeste gevallen was sprake van een goede interne planning en voorbereiding, zodat de gesprekken en toetsing binnen een dagdeel uitgevoerd konden worden.

Gemeenten die noodzakelijke documenten tijdens het bezoek niet konden tonen, is de mogelijkheid geboden deze na te zenden. Veel gemeenten hebben daar gebruik van gemaakt. Deze documenten zijn gebruikt bij de uiteindelijke beoordeling. Door de soepele medewerking van gemeenten was het mogelijk de meeste bezoeken in januari 2018 af te ronden.

Verwerking

Van alle bezoeken is een protocolformulier ingevuld. Op basis van het protocol is per antwoord aangegeven in hoeverre deze conform de zelfevaluatie was dan wel afweek. Verder is bij ieder afwijkend antwoord een toelichting gegeven. De ingevulde formulieren zijn verwerkt in een bestand. Op basis van dit bestand zijn verdere analyses uitgevoerd. In de rapportage zijn de gemeenten anoniem verwerkt. Daar waar op gemeenteniveau wordt gerapporteerd, is een nummer en geen gemeentenaam weergegeven.

2 Praktijksituatie in de 35 gemeenten

2.1 Komt de praktijksituatie overeen?

Eén van de hoofdvragen van de steekproef is de mate waarin de antwoorden die de gemeenten hebben gegeven in de vragenlijst van de zelfevaluatie daadwerkelijk overeenkomen met de praktijksituatie.

In figuur 1 staat per bezochte gemeente het aandeel antwoorden dat overeenkomt met de praktijk. In de figuur is te zien dat de antwoorden van de gemeenten gemiddeld in 96,6% van de gevallen overeenkomen met de bevindingen tijdens het bezoek. Gemiddeld wijkt per gemeente dus 3,4% van de antwoorden af. Bij deze afwijkingen gaat het om antwoorden waarvoor de gemeenten in de vragenlijst ten onrechte punten hebben gekregen.

De verschillen tussen gemeenten liepen meer uiteen vergeleken met vorig jaar. Bij de twee slechtst scorende gemeenten was 87 en 88% van de getoetste antwoorden overeenkomstig de praktijk. Verder zijn er nog zes gemeenten die een score hebben onder de grens van 95%. Het landelijke gemiddelde ligt met 96,6% duidelijk boven de grens van 95%. Hiermee is het gemiddelde fractioneel hoger dan vorig jaar (toen 96,4%).

figuur 1 Overeenkomst antwoorden vragenlijst en praktijk per gemeente (in %)

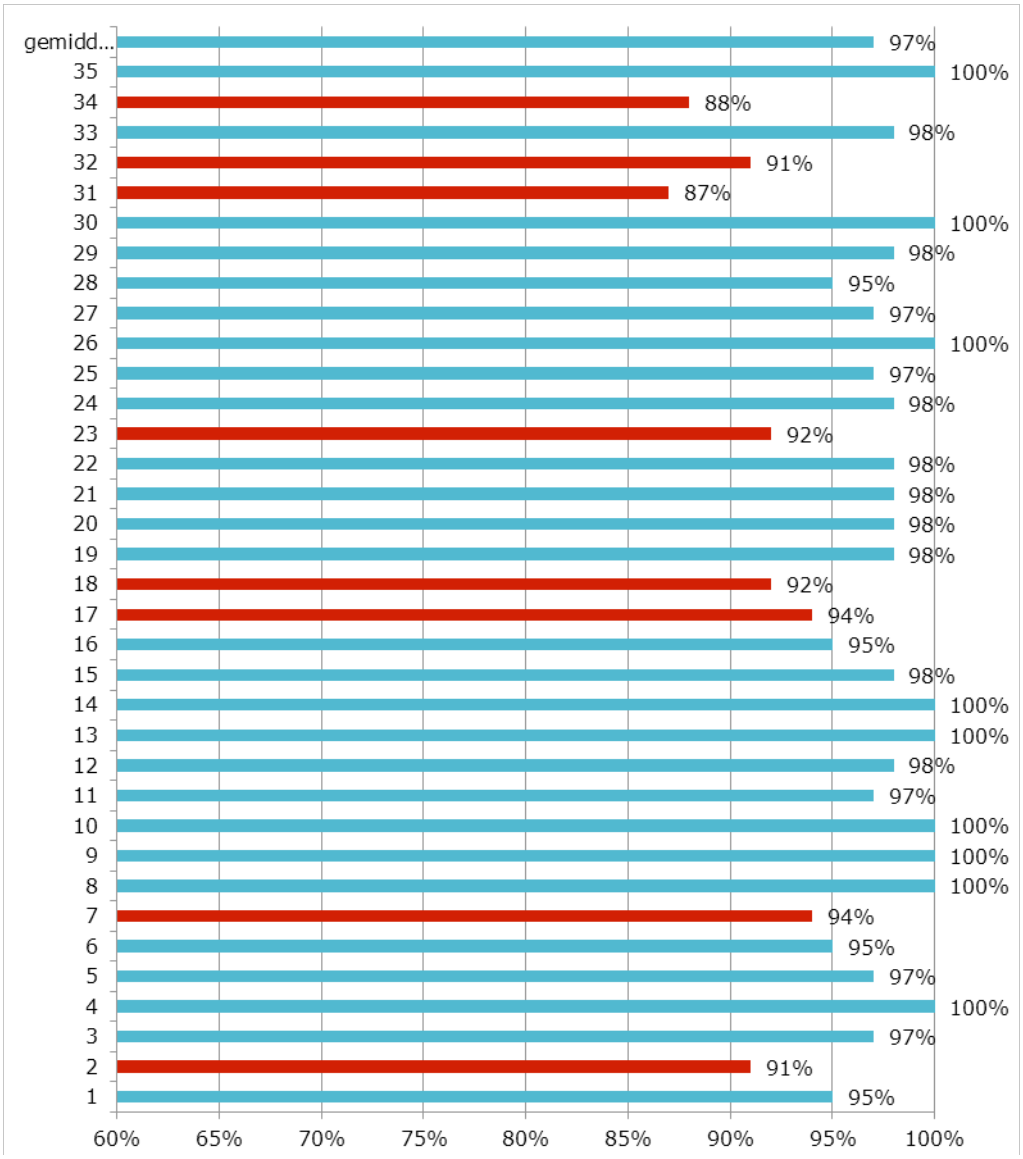

In totaal blijken 27 gemeenten ten minste 95% van de antwoorden overeenkomstig de uitvoeringspraktijk te hebben ingevuld. Er vallen geen gemeenten in de laagste categorie (tot 80%), twee gemeenten in de categorie 80-90% en zes gemeenten in de categorie 90-95%. Zie ook tabel 1.

tabel 1 Indeling gemeenten naar mate van overeenkomst en antwoorden

Categorie	*Aantal gemeenten steekproef*
0-80% antwoorden overeenkomstig de praktijk	0
80-90% antwoorden overeenkomstig de praktijk	2
90-95% antwoorden overeenkomstig de praktijk	6
95-100% antwoorden overeenkomstig de praktijk	27
Totaal aantal gemeenten steekproef	35

In Bijlage 1 is in tabel 8 per gemeente een overzicht van het aantal geconstateerde afwijkingen opgenomen.

2.2 Waar treden afwijkingen op?

Normen versus aanbevelingen

De vragen uit de zelfevaluatie zijn deels gebaseerd op normen en deels op aanbevelingen. Het grootste deel van de getoetste antwoorden heeft betrekking op een norm (77%). Als de afwijkingen met de praktijk worden uitgesplitst naar normen en aanbevelingen, dan komen afwijkingen relatief iets vaker voor bij vragen gebaseerd op een norm (79% van de afwijkingen ten opzichte van 77% van de getoetste antwoorden). In tabel 2 is een overzicht gepresenteerd.

tabel 2 Afwijkende antwoorden uitgesplitst naar norm en aanbeveling

	Afwijkende antwoorden	*Totaal getoetste antwoorden*
Vragen die refereren aan een norm	79%	77%
Vragen die refereren aan een aanbeveling	21%	23%
Totaal	**100%**	**100%**

In de voorgaande paragraaf was te zien dat 27 gemeenten in de hoogste klasse vielen en acht in één van de andere klassen. Deze verdeling wijzigt enigszins als we alleen de vragen die op een norm zijn gebaseerd in ogenschouw nemen. In tabel 3 is de verdeling weergegeven waarbij alleen naar vragen gebaseerd op een norm wordt gekeken. De hoogste klasse bestaat dan uit 25 gemeenten. Per saldo komen nog eens twee gemeenten onder de grens van 95%. Dit betreft in feite drie gemeenten die onder de grens van 95% komen en één gemeenten die eerder beneden 95% scoorde in totaal en er alleen op normen beschouwd juist bovenuit komt. De gemiddelde score van de gemeenten bij vragen gebaseerd alleen op een norm is 96,4%. Dat is iets lager dan de 96,6% gemiddelde score als normen plus aanbevelingen in ogenschouw worden genomen.

tabel 3 Indeling gemeenten bij vragen gebaseerd op norm

Categorie	*Aantal gemeenten steekproef*
0-80% antwoorden overeenkomstig de praktijk	0
80-90% antwoorden overeenkomstig de praktijk	2
90-95% antwoorden overeenkomstig de praktijk	8
95-100% antwoorden overeenkomstig de praktijk	25
Totaal aantal gemeenten steekproef	**35**

In Bijlage 1 is in tabel 9 per gemeente een overzicht van het aantal geconstateerde afwijkingen opgenomen gesplitst naar normen en aanbevelingen.

2.3 Wat zijn achtergronden van de afwijkingen?

Niet bij alle vragen treden afwijkingen op. Een beperkt deel van de getoetste vragen is verantwoordelijk voor een groot deel van de geconstateerde verschillen. Alle vragen waarbij vier of meer afwijkingen zijn geconstateerd, zijn in tabel 4 weergegeven. Het is mogelijk dat gemeenten per vraag meerdere afwijkingen hebben (vragen bestaan immers uit meerdere getoetste antwoorden). Om deze reden is in tabel 4 ook het aantal gemeenten met een afwijking bij de betreffende vraag gepresenteerd.

Zes vragen blijken verantwoordelijk voor tweederde van de afwijkingen (51 van de 77 negatieve afwijkingen), te weten:

- bij negen gemeenten is een negatieve afwijking geconstateerd bij de vraag "Worden de informatiebeveiligingsdoelstellingen vastgesteld door het College?" (vraag uit ENSIA). Vrijwel zonder uitzondering gaat het om gemeenten die dit in de zelfevaluatie wel hadden aangeven te doen, maar dit in de afgelopen periode die liep van 1 oktober 2016 tot 1 oktober 2017 niet hebben gedaan omdat de informatiebeveiligingsdoelstellingen vaak voor meerdere jaren worden gedefinieerd en in eerdere jaren al in het College zijn vastgesteld.
- bij de procedures voor onderzoek en terugmelding blijken bij zeven gemeenten elementen te ontbreken (vraag 18 BRP). Bij vier gemeenten is geconstateerd dat bij een foutvermoeden door de gemeente zelf (in de BRP van een andere gemeente) geen terugmelding wordt gedaan bij de TMV, terwijl dat wel was aangegeven. Bij drie gemeenten is de inhoud van het onderzoeks- en/of terugmeldingsdossier niet aangegeven in een procedure en ook de wijze waarop informatie van partijen buiten burgerzaken wordt gebruikt bij het onderzoek is niet aangegeven. Daarnaast ontbreken voor diverse andere gemeenten ook nog een enkel ander element in deze procedure.
- de procedure verstrekkingsbeperking blijkt bij zes gemeenten onvolledig of er niet te zijn (vraag 16 BRP). De meeste van deze gemeenten hebben met name het afhandelen van het verzoek binnen een termijn van vier weken niet expliciet aangegeven in de procedure.
- bij zes gemeenten zijn negatieve afwijkingen geconstateerd bij de vraag "Welke activiteiten heeft u het afgelopen jaar ondernomen om het sterkst mogelijke brondocument in uw administratie op te nemen?" (vraag 29 BRP). Bij drie gemeenten worden burgers niet periodiek aangeschreven als een sterker brondocument mogelijk is, terwijl dat wel was aangegeven. Twee gemeenten zouden de bestuurlijke boete ingezet hebben, maar dat is niet gebeurd.
- vier gemeenten hadden aangegeven dat de BRP niet buiten het gemeentehuis gebruikt kon worden, terwijl dat in de praktijk wel het geval was (vraag 37 BRP).
- ook zijn er vier gemeenten waar negatieve afwijkingen zijn geconstateerd ten aanzien van de vraag "Welke BRP specifieke maatregelen heeft u getroffen?" (vraag uit ENSIA). Met name dachten deze gemeenten dat er een automatische signalering bij Digid

plaatsvond op risicoadressen en/of personen, terwijl dat in de praktijk niet het geval bleek.

tabel 4 Vragen met vier of meer afwijkende antwoorden

Vraag	*Aantal gemeenten met afwijking*	*Aantal afwijkende antwoorden*
Worden de informatiebeveiligingsdoelstellingen vastgesteld door het College? (vraag uit ENSIA)	9	9
Welke elementen zijn verwerkt in uw onderzoeks- en/of terugmeldingsprocedures? (vraag 18 BRP)	7	22
Welke elementen zijn in de procedure verstrekkingsbeperking opgenomen? (vraag 16 BRP)	6	6
Welke activiteiten heeft u het afgelopen jaar ondernomen om het sterkst mogelijke brondocument in uw administratie op te nemen? (vraag 29 BRP)	6	6
Wordt de BRP gebruikt buiten het gemeentehuis? (vraag 37 BRP)	4	4
Welke BRP specifieke maatregelen heeft u getroffen bij digitale aangifte? (vraag ENSIA)	4	4

In Bijlage 2 is een overzicht van vragen met vier of meer afwijkende antwoorden opgenomen, waarbij duidelijk is bij welke antwoordcategorieën dit optreedt.

Verklaringen voor de afwijkingen

De afwijkingen zijn in categorieën van verklaringen te verdelen. Hiervoor zijn vier categorieën aangehouden:

- te positieve voorstelling van de praktijksituatie
- te beperkte uitwerking procedures en registraties
- verschil in kennisniveau tussen invuller en uitvoeringspraktijk
- verschil in interpretatie vraagstelling/antwoordcategorieën

De scheidslijnen tussen de vier categorieën zijn niet altijd goed te trekken. Soms is de daadwerkelijke verklaring moeilijk te achterhalen. Niettemin geeft de verdeling over de vier categorieën een goede indicatie. Deze komen hierna in volgorde van voorkomen aan de orde (zie ook tabel 5):

1. *Te positieve voorstelling van de praktijksituatie.* Deze categorie heeft betrekking op afwijkingen waarbij gemeenten, een te positieve voorstelling van de praktijksituatie hebben geschetst. Men heeft bijvoorbeeld aangegeven dat de informatiebeleidsdoelstellingen door het College zijn vastgesteld, maar dat is de afgelopen periode niet gebeurd. Samen met de categorie hierna zorgde deze categorie voor de meeste afwijkingen (36%).
2. *Te beperkte of onzorgvuldige uitwerking van procedures of registraties.* Dit zijn met name afwijkingen op aspecten waarbij de invuller ervan uitgaat dat procedures of rapportages compleet zijn. In de praktijk blijken er toch afwijkingen te zijn. Voorbeeld daarvan zijn ontbrekende items in procedures. Deze categorie omvat 34% van het aantal afwijkingen.
3. *Verschil in kennisniveau tussen de invuller van de vragenlijst en de uitvoeringspraktijk.* Bij deze afwijkingen is de invuller van de vragenlijst niet volledig op de hoogte van de werkwijze in de praktijk. Dit speelde bij enkele gemeenten bij vragen op het gebied van ICT. Deze categorie verklaart 16% van de afwijkingen.

4. *Verschil van interpretatie met de vraagstelling/antwoordcategorieën.* Dit type afwijking komt voort uit een andere interpretatie van de vraag. Dit speelt onder andere bij de vraag over maatregelen bij het gebruik van de BRP buiten het gemeentehuis. Deze categorie beslaat 14% van de afwijkingen.

tabel 5 Afwijkingen per categorie

Categorie afwijking	*Aantal*	*%*
Te positieve voorstelling van de praktijksituatie	28	36
Te beperkte of onzorgvuldige uitwerking van procedures of registraties	26	34
Verschil in kennisniveau tussen invuller vragenlijst en de uitvoeringspraktijk	12	16
Verschil van interpretatie met de vraagstelling/antwoordcategorieën	11	14
Totaal	77	100

3 Ervaringen met de monitor

Tijdens de bezoeken bij de 35 steekproefgemeenten is aandacht besteed aan de ervaringen die gemeenten hebben met de zelfevaluatie. Gemeenten zijn gevraagd naar hun ervaringen met het invullen van de vragenlijst, het ontvangen van feedback, en het gebruik van de uitkomsten. In dit hoofdstuk zijn de ervaringen weergegeven en worden mogelijkheden voor verbetering genoemd.

3.1 Kwaliteit en duidelijkheid van de vragenlijst

Gemeenten zijn redelijk tevreden over de duidelijkheid van de vragen in de vragenlijst. Voor hen gaf de vraag samen met de handleiding genoeg informatie om de vraag te kunnen beantwoorden. Veel vragen herkende men van vorige jaren. Enkelen gaven aan bij eerste bestudering BRP-vragen te missen, maar die bleken na latere bestudering bij de ENSIA-vragen terug te komen.

Een beperkt deel van de gemeenten gaf aan dat ze verschillende vragen tegen zijn gekomen, waarvan niet helemaal duidelijk was hoe ze geïnterpreteerd moesten worden. Met name waren dat vragen waarin woorden als 'altijd', 'alle', 'onmiddellijk' werden gebruikt. Bijvoorbeeld:

- Vraag 4 BRP: Zijn alle medewerkers die gebruik maken van de BRP het afgelopen jaar geïnstrueerd over de toepassing van de BRP verordening?
- Vraag ENSIA over welke BRP specifieke maatregelen er worden genomen bij digitale aangiften. En wel het item: "iedere digitale aangifte wordt voor de definitieve verwerking door een medewerker gecontroleerd".
- Vraag 15 BRP: Welke elementen zijn verwerkt in uw procedure verstrekkingen? En dan het item: "het onmiddellijk informeren van de burger wanneer, ondanks de aantekening verstrekkingsbeperking, gegevens worden verstrekt".
- Vraag 21 BRP: Welke activiteiten worden uitgevoerd bij een onderzoek op een woonadres? En wel het item: "Een huisbezoek is altijd onderdeel van een adresonderzoek voor de beslissing tot ambtshalve uitschrijving wordt genomen".
- Vraag 35 en 36 BRP: Wanneer er een vermoeden is dat een document vals is, wordt dit dan ingenomen? En wordt aangifte gedaan bij de politie En wel het item: "Altijd bij zowel brondocumenten als bij id-documenten".

Een ander genoemd voorbeeld is de vraag naar de opleiding van alle medewerkers die inschrijvingen behandelen (vraag 39). Deze vraag was moeilijk te beantwoorden voor gemeenten, omdat niet alle medewerkers dezelfde opleiding hebben gevolgd.

De vragen zijn volgens een aantal gemeenten duidelijker dan in vorige jaren. Een beperkt aantal gemeenten gaf aan dat de antwoordcategorieën van bepaalde vragen niet uitputtend waren of niet aansloten op de praktijksituatie, waardoor men hun situatie daarom negatiever moest schetsen dan de werkelijkheid. Een concreet voorbeeld heeft betrekking op een vraag waarbij wordt gevraagd of een verhuizing in een dag wordt afgedaan. Gezien dit niet altijd het geval is, bijvoorbeeld doordat eerst een onderzoek in wordt gezet, kost dat punten.

De vragenlijst werd door bijna alle gemeenten compleet gevonden. De gemeenten geven aan dat de vragenlijst lang genoeg is en dat ze geen onderwerpen missen. Er was één gemeente die vond dat een vraag over de landelijke aanpak adreskwaliteit (LAA) in het vervolg kan worden opgenomen. Een andere gemeente gaf aan dat vragen niet altijd haalbaar of gewenst zijn. Zo past het niet in het gemeentelijk beleid

om bestuurlijke boetes op te leggen, maar wordt er doordat op deze vraag punten zijn gemist, wel gedacht om het college opnieuw de kwestie te laten overwegen.

De vragenlijst is niet alleen gebaseerd op normen. De lijst bevat ook vragen die zijn gebaseerd op aanbevelingen. De vragen die terugslaan op aanbevelingen werden door de overgrote meerderheid als nuttig gezien. De onderwerpen van aanbevelingen die zijn opgenomen in de vragenlijst zijn volgens de ondervraagde gemeenten belangrijk.

Sommige gemeenten realiseren zich dat de aanbevelingen in de toekomst waarschijnlijk verplichte actiepunten zullen worden. De aanbevelingen worden om deze reden vaak opgenomen in het actieplan van de gemeente. Een gemeente gaf aan dat het wel beter zou zijn als er een duidelijke onderscheid wordt gemaakt tussen aanbevelingen en normen, mede vanwege het rapporteren van de uitkomsten aan het college.

In totaal waren er vijf gemeenten die aangaven, dat ze het vervelend vonden dat er punten werden toegekend aan de vragen gebaseerd op aanbevelingen. Voor deze gemeenten was het vaak moeilijk of onmogelijk om de besproken maatregelen uit te voeren. Ook was het voor sommige gemeenten niet mogelijk of werd het niet wenselijk gevonden om een aanbeveling op te pakken. Deze gemeenten kiezen er bewust voor om een aanbevolen maatregel niet uit te voeren en zij vinden het oneerlijk dat ze hierop afgerekend worden. Een andere gemeente gaf aan dat sommige aanbevelingen financieel onhaalbaar zijn voor grotere gemeenten, zoals altijd huisbezoeken of altijd handmatige controle van digitale doorvoering. Een enkele gemeente zou het makkelijker vinden als alle vragen gebaseerd zouden zijn op normen. Een andere gemeente geeft aan dat de vragenlijst enkel zou moeten gaan over normen. Aanbevelingen zouden via een ander kanaal, bijvoorbeeld een nieuwsbrief van waarde gecommuniceerd kunnen worden of zoals een andere gemeente aangaf door middel van een memo bij de vragenlijst.

3.2 Uitvoering door gemeenten

Het invullen van de vragenlijst vindt meestal plaats door een team van medewerkers, waarbij één persoon aangewezen is als coördinator. Teamleiders, de CISO of ENSIA-coördinator, applicatiebeheerders, medewerkers ICT, back-office medewerkers of soms externe adviseurs zijn betrokken bij de invulling van de vragenlijst.

Het grootste deel van de gemeenten vindt de jaarplanning van de zelfevaluatie uitvoerbaar. Gemeenten weten wat hen te wachten staat en als er een goede planning wordt gemaakt lijkt er genoeg tijd om de vragenlijst op tijd af te krijgen. Echter de praktijk is vaak weerbarstiger. Een beperkt aantal gemeenten geeft aan dat het wel lastiger was vanwege reorganisatie, fusie, de nieuwe ENSIA en de kandidaatsstellingen voor de verkiezingen. Een gemeente geeft aan dat men liever de vragenlijsten voor de BRP en ENSIA gelijk wil laten lopen. Het apart lopen van de vragenlijsten is door hen als rommelig ervaren en betekende niet echt minder werk. Een enkele gemeente gaf aan dat het lastiger is omdat nu gemeentebreed wordt ingevuld en dat andere afdelingen nu ook vragen moeten invullen. De verantwoordelijkheid ligt daardoor minder bij één persoon wat lastig is voor de controle en ook voor de planning.

De normen voor de zelfevaluatie worden door de meeste gemeenten 27 van de 35 als realistisch gezien ofwel 77%. Dat is hoger dan vorig jaar toen het 54% was. Een

beperkt aantal gemeenten geeft aan dat sommige normen te specifiek zijn en moeilijk uit te voeren voor een kleinschalig gemeente. Een gemeente geeft aan niet te kunnen voldoen aan opleidingsgerelateerde vragen aangezien de gemeente een eigen opleidingssysteem hanteert dat niet van de NVVB is, waarvoor in de vragenlijst punten worden toegekend. De gemeente doet de suggestie een vervangende vraag te stellen als: "Wat wordt gedaan om kennis up-to-date te houden?"

3.3 Resultaten

Alle gemeenten geven aan dat ze de uitkomsten van de zelfevaluatie meenemen in acties voor het volgende jaar. Uitkomsten worden meegenomen, men gaat ermee aan de slag, aanbevelingen worden zoveel mogelijk opgevolgd en er worden plannen gemaakt. Meerdere gemeenten geven aan deze plannen te bespreken met het bestuur en in het college te brengen voor accordering. Daarnaast worden resultaten veelal in het teamoverleg besproken. Wel wordt aangegeven, dat er zaken zijn die ze niet zullen aanpakken, omdat het nog niet mogelijk is of niet haalbaar vanwege de schaal van de gemeente.

Net als vorig jaar zeggen 33 van de 35 gemeenten in het afgelopen jaar ook daadwerkelijk verschillende verbeteringen te hebben doorgevoerd. Een lijst van concrete verbeteringen volgt hierna:

- meer aandacht besteed aan opleidingen, cursussen, online training, nieuwsbrieven, teamoverleggen en de interne academie;
- meer workshops op het gebied van privacy en beveiliging gehouden, meer beveiligingsbewustzijn gekweekt;
- verbouwing van de backoffice en afscherming burgerzaken;
- brondocumenten zijn in een kast uit het zicht van publiek geplaatst.
- de gemeente is bezig met beleid voor bestuurlijke boete, trainingen in kennis over brondocumenten en beleid voor thuiswerken met BRP;
- adresonderzoek is aangepast;
- aanscherping van het wachtwoordbeleid, locken devices.

3.4 Positieve afwijkingen door interpretatie van vragen

In hoofdstuk 2 is bij de analyse van de resultaten uitgegaan van de afwijkingen waarbij een gemeente ten onterechte een hogere score heeft gekregen. In de praktijk kan ook het tegenovergestelde het geval zijn. Dit betekent dat de aangetroffen situatie in de praktijk weliswaar afwijkt, maar in positieve zin. De gemeente had dan meer punten kunnen scoren dan nu het geval is.

De informatie over positieve afwijkingen is van belang voor het bepalen bij welke vragen er interpretatieverschillen ontstaan en of hierin een patroon is te herkennen.

In tabel 6 is per gemeente aangegeven hoeveel antwoorden in positieve zin afweken. Te zien is dat 17 van de 35 gemeenten positieve afwijkingen hebben. Gemiddeld blijkt 1% van de antwoorden een positieve afwijking te zijn. Hiermee is het aantal positieve afwijkingen vergelijkbaar met vorig jaar. Dit jaar, is net als vorig jaar, drie positieve afwijkingen het maximum dat in een gemeente is geconstateerd.

tabel 6 Positieve afwijkingen per gemeente

Aantal positieve afwijkingen	*Aantal gemeenten*
0	18
1-5	17
Meer dan 5	0
Totaal	**35**

De positieve afwijkingen zijn verdeeld over diverse vragen. Er zijn dit jaar nauwelijks vragen waarbij relatief vaak afwijkingen zijn te constateren. Het maximum aantal afwijkingen bij een vraag bedroeg vijf (bij vier gemeenten) en daarna drie (bij drie gemeenten). In tabel 7 en hierna is weergegeven om welke vragen het ging:

- Bij de ENSIA-vraag over BRP specifieke maatregelen bij digitale aangifte waren vier gemeenten er niet vanuit gegaan dat digitale aangiften alleen via DigiD kunnen plaatsvinden, er automatische signalering plaatsvindt op risicoadressen en/of personen en iedere digitale aangifte wordt gecontroleerd voor de definitieve verwerking door een medewerker, terwijl dat in de praktijk wel het geval bleek te zijn.
- Drie gemeenten hadden een aantal items in de onderzoeks- en/of terugmeldingsprocedures niet aangevinkt bij vraag 18 BRP, terwijl bij de documentencontrole bleek dat ze er wel in stonden.
- Drie gemeenten bleken bij de ENSIA-vraag, of de continuïteitsplannen jaarlijks getest werden of ze actueel en doeltreffend blijven in de veronderstelling te verkeren dat dit niet gebeurde, terwijl dat wel aan de orde was. Mogelijk wordt deze discrepantie ook veroorzaakt door verschillen tussen de horizontale verantwoording met ENSIA en de verticale toetsing van de BRP.

tabel 7 Vragen met de meeste positief afwijkende antwoorden

Vraag	*Aantal afwijkende antwoorden*	*Aantal gemeenten met afwijking*
Welke BRP specifieke maatregelen heeft u getroffen bij digitale aangifte? (vraag ENSIA)	5	4
Welke elementen zijn verwerkt in uw onderzoeks- en/of terugmeldingsprocedures? (vraag 18 BRP)	3	3
Worden continuïteitsplannen jaarlijks getest of ze actueel en doeltreffend blijven? (vraag ENSIA)	3	3

3.5 Verbetermogelijkheden

Vorig jaar is geconstateerd dat de zelfevaluatie door gemeenten bruikbaar en nuttig wordt gevonden. Dit jaar is dat beeld weer bevestigd. Het aantal vragen dat onduidelijk wordt gevonden is beperkt. Dit is ook terug te zien in het lage aantal positieve en negatieve afwijkingen die door interpretatieverschillen zijn ontstaan.

In toenemende mate is het instrument een bijdrage gaan leveren aan het eigen proces van kwaliteitszorg. De vragenlijst fungeert als een maatstaf voor te nemen stappen voor verbetering. Uitkomsten worden binnen de eigen afdeling gebruikt voor aanpassingen, maar hebben regelmatig ook breder in de organisatie een functie. Het geeft aan andere afdelingen een signaal af over aanpassingen die noodzakelijk zijn om te voldoen aan de gestelde normen. Omdat het initiëren van deze veranderingen vanuit de afdeling burgerzaken vaak lastig is, ondersteunt de zelfevaluatie daarbij.

Bij een aantal vragen treden specifiek onduidelijkheden op, zoals hierna is weergegeven.

ENSIA-vraag: Worden de informatiebeveiligingsdoelstellingen vastgesteld door het College?
Negen gemeenten hebben deze vraag bevestigend beantwoord, echter bij de steekproef is gebleken dat zij niet voldeden aan de actualiteitseis dat deze elk jaar opnieuw vastgesteld moeten worden door het College en wel ditmaal in de periode 1 oktober 2016 – 1 oktober 2017. In de handleiding is dat overigens niet als zodanig weergegeven. Het verdient aanbeveling dit in de handleiding aan te geven en/of in de vraagstelling op te nemen dat sprake is van actuele vaststelling de afgelopen periode.

ENSIA-vraag: Welke maatregelen worden genomen bij de verwerking van digitale aangiften?
Bij deze vraag treden met name interpretatieverschillen op bij de antwoordcategorie "Er vindt automatische signalering plaats op risicoadressen en/of –personen". Enkele gemeenten hebben wel een automatische signalering op risicoadressen in het systeem op het moment dat de mutatie door een medewerker burgerzaken handmatig wordt doorgevoerd, maar het is niet zo dat risicoadressen automatisch worden gesignaleerd nadat ze via Digid zijn binnengekomen.

Daarnaast hebben sommige gemeenten moeite met vragen waarin woorden als 'altijd', 'alle', 'iedere' en 'onmiddellijk' werden gebruikt. Bijvoorbeeld:

- Vraag 4 BRP: Zijn alle medewerkers die gebruik maken van de BRP het afgelopen jaar geïnstrueerd over de toepassing van de BRP verordening?
- Vraag ENSIA over welke BRP specifieke maatregelen er worden genomen bij digitale aangiften. En wel het item: "iedere digitale aangifte wordt voor de definitieve verwerking door een medewerker gecontroleerd".
- Vraag 15 BRP: Welke elementen zijn verwerkt in uw procedure verstrekkingen? En dan het item: "het onmiddellijk informeren van de burger wanneer, ondanks de aantekening vertrekkingsbeperking, gegevens worden verstrekt".
- Vraag 21 BRP: Welke activiteiten worden uitgevoerd bij een onderzoek op een woonadres? En wel het item: "Een huisbezoek is altijd onderdeel van een adresonderzoek voor de beslissing tot ambtshalve uitschrijving wordt genomen".
- Vraag 35 en 36 BRP: Wanneer er een vermoeden is dat een document vals is, wordt dit dan ingenomen? En wordt aangifte gedaan bij de politie. En wel het item: "Altijd bij zowel brondocumenten als bij id-documenten".

4 Conclusies

Het centrale doel van de steekproef bij de 35 gemeenten is inzicht te krijgen in drie hoofdvragen:

1. Komt de beantwoording van de vragen in de vragenlijst BRP overeen met de praktijksituatie bij de gemeenten?
2. Biedt de zelfevaluatie daarmee een betrouwbaar beeld van de praktijk?
3. Wat zijn de oorzaken van het onjuist beantwoorden van de vragen?

4.1 Mate van overeenkomst met de praktijk

Uit de steekproef komt naar voren dat gemeenten gemiddeld bij 96,6% van de getoetste antwoorden geen afwijking laten zien. Er zijn relatief beperkte verschillen tussen gemeenten. Er zijn twee gemeenten die lager scoren dan 90% en zes die tussen de 90% en de 95% scoren. Bij negen gemeenten is geen enkele afwijking geconstateerd.

4.2 Betrouwbaarheid zelfevaluaties

De steekproef is bedoeld om te toetsen in hoeverre het beeld dat uit de zelfevaluatie ontstaat, overeenkomt met de werkelijke situatie. De vraag hierbij is of met de zelfevaluatie een betrouwbaar beeld ontstaat van de situatie in gemeenten.

Voldoen aan de norm

Voorafgaand aan de uitvoering van de steekproef is een norm vastgesteld die aangeeft wanneer de uitkomsten van de steekproef een betrouwbaar beeld geven van de praktijk. Deze norm geldt zowel voor de steekproef van de zelfevaluatie van de BRP als voor de PNIK. Evenals in voorgaande jaren is de norm dat ten minste 30 gemeenten 95% of meer van de getoetste antwoorden in overeenstemming met de praktijk hebben ingevuld en dat het gemiddelde op ten minste 95% ligt.

Bij de onderzochte gemeenten over 2017 komt gemiddeld 96,6% van de getoetste antwoorden overeen met de praktijk. Van de 35 gemeenten zijn er 27 gemeenten, waarbij 95% of meer van de getoetste antwoorden in overeenstemming met de praktijk is. Zes gemeenten hebben een score tussen de 90-95% en twee gemeenten vallen in de categorie 80-90%. Er zijn negen gemeenten met een 100% score.

Gezien de uitkomsten is de conclusie dat de gemeenten deels aan de gestelde norm voldoen. Gemiddeld is het beeld voldoende, maar het aantal negatieve uitschieters is groter dan gewenst. Als vervolgens alleen wordt gekeken naar de vragen die op een norm (wettelijke eis of bestuurlijke afspraak) zijn gebaseerd dan wordt het nog iets minder. Gezien deze uitkomsten is de conclusie dat niet met voldoende zekerheid kan worden vastgesteld dat de antwoorden van de gemeenten in de zelfevaluatie 2017 van de BRP overeenkomstig de praktijk zijn.

Betekenis voor de gehele populatie

Naast het beantwoorden van de vraag in hoeverre is voldaan aan de vooraf gestelde norm, is ook de vraag relevant in hoeverre de uitkomsten van de steekproef te generaliseren zijn naar de totale populatie. Dit wordt ook wel de externe validiteit

genoemd. Belangrijke elementen hierbij zijn de representativiteit van de steekproef en de betrouwbaarheidsinterval rond uitkomsten.

Voor de representativiteit van de steekproef is het van belang dat de steekproef een correcte afspiegeling is van de totale populatie en dat er geen sprake is van selectiviteit.

- Om tot 35 gemeenten te komen is een gestratificeerde steekproef getrokken op basis van grootteklassen van gemeenten en regio. Binnen deze strata zijn gemeenten at random getrokken. Hierdoor ontstaat een correcte afspiegeling van de totale populatie. De gemeenten hebben binnen de strata een even grote kans om getrokken te worden, zodat selectiviteit (en daarmee vertekening van de resultaten) wordt voorkomen. Om de onafhankelijkheid van de steekproef te garanderen heeft het CBS de trekking verzorgd.
- Een ander belangrijk element is dat er geen sprake mag zijn van selectiviteit door non-respons. Dit kan optreden als gemeenten die goed presteren en geen afwijkingen vertonen wel bereid zijn mee te werken aan het onderzoek en gemeenten die meer afwijkingen vertonen weigeren. Doordat alle geselecteerde gemeenten hebben deelgenomen aan het onderzoek is ook op dit aspect dus geen sprake van selectiviteit.

Omdat voldaan is aan de bovenstaande aspecten zijn de uitkomsten van het onderzoek te generaliseren naar de totale populatie van gemeenten in Nederland. Er kan dus worden gesteld dat gemiddeld 96,6% van alle gegeven antwoorden in de zelfevaluatie conform de werkelijkheid is.

Bij het gebruik van de cijfers van de steekproefgemeenten moet wel rekening worden gehouden met een betrouwbaarheidsmarge rond de resultaten. Dit betekent concreet dat bij het gepresenteerde gemiddelde van 96,6% er een marge van 4,8% aanwezig is (bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%). Met 95% zekerheid ligt dit percentage dus tussen de 91,8% en de 100% voor de hele populatie van Nederlandse gemeenten.

4.3 Verklaring verschillen

In het onderzoek is aandacht besteed aan de achtergronden van de gevonden afwijkingen tussen antwoorden in de zelfevaluatie en de praktijk. Hiervoor zijn afwijkingen ingedeeld in vier soorten afwijkingen:

- Te positieve voorstelling van de praktijksituatie. Deze categorie heeft betrekking op afwijkingen waarbij gemeenten, een te positieve voorstelling van de praktijksituatie hebben geschetst. Men heeft bijvoorbeeld aangegeven dat de informatiebeleidsdoelstellingen door het College zijn vastgesteld, maar dat is de afgelopen periode niet gebeurd. Samen met de categorie hierna zorgde deze categorie voor de meeste afwijkingen (36%).
- Te beperkte of onzorgvuldige uitwerking van procedures of registraties. Dit zijn met name afwijkingen op aspecten waarbij de invuller ervan uitgaat dat procedures of rapportages compleet zijn. In de praktijk blijken er toch afwijkingen te zijn. Voorbeeld daarvan zijn ontbrekende items in procedures. Deze categorie omvat 34% van het aantal afwijkingen.
- Verschil in kennisniveau tussen de invuller van de vragenlijst en de uitvoeringspraktijk. Bij deze afwijkingen is de invuller van de vragenlijst niet volledig op de hoogte van de werkwijze in de praktijk. Dit speelde bij enkele gemeenten bij vragen op het gebied van ICT. Deze categorie verklaart 16% van de afwijkingen.
- Verschil van interpretatie met de vraagstelling/antwoordcategorieën. Dit type afwijking komt voort uit een andere interpretatie van de vraag. Dit speelt onder andere bij de vraag over maatregelen bij het gebruik van de BRP buiten het gemeentehuis. Deze categorie beslaat 14% van de afwijkingen.

Bijlagen

Bijlage 1 Antwoorden per gemeente

tabel 8 Overeenkomst antwoorden vragenlijst en praktijk per gemeente *)

Gemeente	*Aantal afwijkingen*	*% overeenkomstig de praktijk*
1	3	95%
2	6	91%
3	2	97%
4	0	100%
5	2	97%
6	3	95%
7	4	94%
8	0	100%
9	0	100%
10	0	100%
11	2	97%
12	1	98%
13	0	100%
14	0	100%
15	1	98%
16	3	95%
17	4	94%
18	5	92%
19	1	98%
20	1	98%
21	1	98%
22	1	98%
23	5	92%
24	1	98%
25	2	97%
26	0	100%
27	2	97%
28	3	95%
29	1	98%
30	0	100%
31	8	87%
32	6	91%
33	1	98%
34	8	88%
35	0	100%
gemiddeld	2,2	97%

*) bij enkele gemeenten kan het voorkomen dat eenzelfde aantal negatieve afwijkingen een verschil van 1%-punt oplevert in het afgeronde percentage. Dit komt doordat er één vraag is meegenomen die bij bevestiging dat de BRP buiten het gemeentehuis wordt gebruikt en daar beleid voor is, tot een extra vraag leidt waardoor in totaal 66 antwoorden worden getoetst. Indien er geen beleid voor is of als de BRP niet buiten het gemeentehuis wordt gebruikt zijn in totaal 62 items getoetst.

tabel 9 Afwijkende antwoorden uitgesplitst naar normen en aanbevelingen

Gemeente	*Aantal afwijkingen bij norm*	*Aantal afwijkingen bij aanbeveling*	*Totaal aantal afwijkingen*
1	3	0	3
2	6	0	6
3	1	1	2
4	0	0	0
5	2	0	2
6	2	1	3
7	4	0	4
8	0	0	0
9	0	0	0
10	0	0	0
11	2	0	2
12	0	1	1
13	0	0	0
14	0	0	0
15	1	0	1
16	3	0	3
17	3	1	4
18	2	3	5
19	0	1	1
20	1	0	1
21	1	0	1
22	1	0	1
23	4	1	5
24	1	0	1
25	1	1	2
26	0	0	0
27	1	1	2
28	3	0	3
29	1	0	1
30	0	0	0
31	8	0	8
32	4	2	6
33	1	0	1
34	5	3	8
35	0	0	0
gemiddeld	1,7	0,5	2,2

tabel 10 Positieve afwijkingen per gemeente

Gemeente	*Aantal positieve afwijkingen*
1	0
2	3
3	0
4	2
5	1
6	0
7	1
8	0
9	0
10	0
11	0
12	0
13	0
14	0
15	3
16	0
17	0
18	0
19	1
20	3
21	2
22	0
23	2
24	1
25	1
26	0
27	0
28	1
29	1
30	1
31	0
32	2
33	1
34	0
35	2
gemiddeld	0,8

Bijlage 2 Overzicht afwijkingen

tabel 11 Vragen met meer dan 5 afwijkingen, uitgesplitst naar antwoordcategorie

vraag		*Aantal afwijkingen*
18	**Welke elementen zijn verwerkt in uw onderzoeks- en/of terugmeldingsprocedures?**	**22**
	De wijze waarop melding kan worden gedaan van afwijkende persoonsgegevens	0
	De verantwoordelijke voor het ontvangen van de terugmelding	1
	De verantwoordelijke voor het verwerken van de terugmelding	1
	De termijn waarbinnen het onderzoek moet zijn afgedaan	1
	De wijze waarop de melder wordt bericht dat het onderzoek is afgedaan	2
	De wijze waarop overheidsorganen worden bericht over een afgerond onderzoek	2
	De wijze waarop de termijnen van het onderzoek worden bewaakt	2
	De inhoud van het onderzoeks- en/of terugmeldingsdossier	3
	De wijze van het in onderzoek zetten van gegevens	2
	De wijze van het beëindigen van de onderzoeksgegevens	1
	De wijze waarop u informatie van partijen buiten burgerzaken gebruikt bij het onderzoek	3
	Er wordt bij een foutvermoeden door de gemeente zelf (in de BRP van een andere gemeente) ook een terugmelding gedaan bij de TMV	4
	Er is geen procedure of geen van bovengenoemde elementen zijn verwerkt in een procedure	0
47	**Worden de informatiebeveiligingsdoelstellingen vastgesteld door het College?**	**9**
	Nee	0
	Ja	9
16	**Welke elementen zijn in de procedure verstrekkingsbeperking opgenomen?**	**6**
	Het verzoek wordt binnen 4 weken afgedaan	4
	Jaarlijks wordt het recht op verstrekkingsbeperking gepubliceerd	1
	De criteria om te kunnen bepalen of de persoonlijke levenssfeer van een persoon onevenredig zou worden geschaad indien in afwijking van artikel 3.21 lid 1 gegevens worden verstrekt	0
	Er is geen procedure of geen van de genoemde elementen is opgenomen	1
29	**Welke activiteiten heeft u het afgelopen jaar ondernomen om het sterkst mogelijke brondocument in uw administratie op te nemen?**	**6**
	Er wordt bijgehouden welke personen nog een brondocument moeten inleveren	1
	Burgers worden periodiek aangeschreven als een sterker brondocument mogelijk is	3
	De bestuurlijke boete wordt hierbij ingezet als instrument	2
	Geen van de genoemde activiteiten	0

Bijlage 3

Ervaringen ENSIA aan de hand van stellingen

Stellingen over ENSIA

Een deel van de vragen die eerder in de Kwaliteitsmonitor BRP zaten zijn overgeheveld naar ENSIA. In de steekproefonderzoeken voor de PNIK en de BRP zijn twee stellingen aan gemeenten voorgelegd over ENSIA. Bij de gesprekken met de 70 gemeenten is zowel de leidinggevende als de ENSIA-coördinator gevraagd een rapportcijfer toe te kennen aan deze twee stellingen. Op een schaal van 1 t/m 10 kon men een rapportcijfer aangeven, waarbij een cijfer "1" helemaal oneens is en een cijfer "10" helemaal eens. De rapportcijfers en de twee stellingen zijn weergegeven in tabel 12.

tabel 12 Rapportcijfers stellingen over ENSIA

Stellingen / functie	*Gemiddeld cijfer*
Stelling 1: het gebruik van de ENSIA-tooling heeft gezorgd voor een lastenvermindering in het kader van verantwoording over het informatieveiligheidsbeleid:	
Leidinggevende	5,3
ENSIA-coördinator	4,9
Stelling 2: de ENSIA-tooling heeft naar behoefte gefunctioneerd om verantwoording over het informatieveiligheidsbeleid te kunnen afleggen:	
Leidinggevende	6,3
ENSIA-coördinator	6,4

De rapportcijfers van de leidinggevende over de stelling of het gebruik van de ENSIA-tooling heeft gezorgd voor een lastenvermindering over de verantwoording over het informatieveiligheidsbeleid komt gemiddeld uit op een 5,3. De ENSIA-coördinatoren waren daar nog minder positief over en gaven gemiddeld een 4,9. Men gaf in het algemeen aan dat juist in een jaar van verandering nog weinig sprake kan zijn van lastenvermindering door de vele mutaties in werkwijze en het grote aantal betrokken personen, maar men verwacht dat er de komende jaren wel lastenvermindering zal zijn.

De stelling of de ENSIA-tooling naar behoefte heeft gefunctioneerd om verantwoording over het informatieveiligheidsbeleid te kunnen afleggen werd positiever beoordeeld met een 6,3 door de leidinggevende en een 6,4 door de ENSIA-coördinatoren. Ook hier wordt de waardering beïnvloed doordat de eerste keer met de ENSIA-systematiek is gewerkt en er aanloopproblemen waren met de tooling. Maar ook hier verwacht men dat naarmate men gewend is aan de tooling en de systematiek, dat de waardering zal toenemen.
Hierna volgen per stelling een aantal meningen, zoals die door gemeenten expliciet zijn weergegeven als toelichting.

Stelling 1: gebruik ENSIA-tooling heeft gezorgd voor lastenvermindering verantwoording informatieveiligheidsbeleid

De meeste gemeenten geven aan dat in het eerste jaar zeker geen sprake is geweest van lastenvermindering voor verantwoording van het informatieveiligheidsbeleid. In de toekomst verwacht men dat wel te realiseren. Verdere opmerkingen die door gemeenten zijn geplaatst zijn:

- in het afgelopen jaar heeft de ENSIA-tooling niet tot een lastenvermindering geleid. Er zijn meerdere overleggen met medewerkers geweest over overstijgende processen. Het doel is dat de verantwoordelijken het gemeentebreed oppakken;
- nu is er nog geen lastenverlichting, maar dat gaat er wel komen. Het geheel is meer op de agenda gekomen;
- voor burgerzaken heeft het wel voor een lastenvermindering gezorgd, alleen deze werkzaamheden rond ENSIA zijn vervolgens ergens anders in de organisatie belegd;
- het idee is goed, maar het product is nog niet door ontwikkeld. Bij vragen die worden geselecteerd als men ze uitdraait komen de subvragen niet mee en er is geen handleiding bij hoe dit aan te pakken;
- idee is prima, maar er was beloofd dat het compatible zou zijn met het ISMS-systeem van de gemeenten, maar dat is niet het geval;
- het levert nog geen lastenvermindering op. Er komen veel nieuwe verbeterpunten naar voren die moeten worden opgepakt; mede door nieuwe wetgeving;
- de gedachte achter ENSIA is goed, maar er zitten veel dubbele vragen in;
- de processen worden onduidelijker en warriger. Het is niet ingebed in de organisatie;
- heeft juist gezorgd voor een lastenverzwaring;
- meer een verschuiving, geen vermindering van lasten;
- er zijn enorm veel vragen en zaken waar men naar moet kijken. Het is nu te omvangrijk en te complex. Er wordt ook erg veel op de procedures ingezet en er zijn zeer hoge eisen aan beveiliging;
- de opstart heeft veel tijd gekost. Vanaf nu gaat het waarschijnlijk wel een lastenvermindering opleveren;
- men moet iedere keer nadat iets is ingetypt als toelichting dit opslaan anders blijft het niet bewaard. Dit kost veel extra tijd;
- nog geen sprake van een lastenvermindering;
- er zijn nu meerdere applicaties. Het is onduidelijk welke vragen nu specifiek voor PUN en BRP waren. Een tussentijdse rapportage ontbrak. De vraagstelling van ENSIA is heel anders dan in de Kwaliteitsmonitor;
- de vragen in ENSIA zijn lastiger gesteld dan in de zelfevaluatie. Daarnaast is het lastig om de vragen over ICT goed te beantwoorden, omdat men ICT uit heeft besteed. Verder is het lastig dat ENSIA gemeentebreed is, wat een ander beeld geeft van de resultaten. Ook was het verwarrend dat er verschillende deadlines waren. In de toekomst zal de ENSIA-tooling waarschijnlijk wel leiden tot een lastenvermindering;
- het leidt vast tot verbetering, maar het kost nu nog veel tijd en moeite; het is nu dus nog geen lastenvermindering maar dat komt vast op termijn;
- het is nog geen lastenverlichting. Voor de kwaliteitsslag is het wel een verbetering;
- aan de voorkant meer organisatie, maar uiteindelijk werkt het beter en is het gemeentebreed. De opstart was wat stroperig, maar uiteindelijk werkt het best goed;
- het is extra werk. Daarnaast vervelend dat anderen bij de ENSIA in het domein van Burgerzaken kunnen antwoorden. Personeelszaken kan bijvoorbeeld iets over de opleiding van personeel invullen en daarmee overrulen wat al is ingevuld. Dit heeft ons punten gekost;
- omdat het dit jaar nieuw was gaf het meer werk;
- het is veel overzichtelijker geworden;

- voor de toekomst is het een goede ontwikkeling. Het is nu nieuw en loopt daardoor stroef maar dat moet groeien;
- het is prettig dat het digitaal ingevuld kan worden. Er zitten echter wel dubbele vragen in de vragenlijst;
- te veel onduidelijkheden en in een heel laat stadium werden vragen nog aangepast;
- vooralsnog is er geen lastenverlichting bereikt. Binnen de gemeente is men nog bezig met de afstemming van de verschillende nieuwe rollen, waarna een lastenvermindering wordt verwacht;
- het is lastig dat één antwoord voor alle gebieden geldt;
- het is pas het eerste jaar, waarbij lastig is dat er een herhaling van sommige vragen inzit, bovendien is er geen direct overzicht over wie wat al heeft ingevuld;
- het kost nu meer tijd om alles goed in te richten vanwege het opstartproces;
- geen lastenvermindering. Meer mensen erbij moeten betrekken.
- inlezen kost tijd en informatie vergaren kost veel tijd. Verwacht dat het beter wordt. Soms zijn inconsistenties geconstateerd. Antwoorden kon men soms niet bij vragen kwijt;
- voor sommige vragen is niet duidelijk of dit nu voor BRP, PNIK of een ander doel moet worden beantwoord. Vanuit verschillende perspectieven kunnen andere antwoorden worden gegeven;
- voor nu nog geen lastenverlichting, maar dit wordt in de toekomst wel verwacht.
- er moesten nieuwe medewerkers worden aangesteld. Idee op zichzelf is wel goed;
- geen sprake van lastenvermindering. Nieuwe manier van informatieveiligheid was wel terecht en was hard nodig;
- er zijn nog veel inconsistenties tussen ENSIA en BIG. Vragen uit BIG en ENSIA zouden meer eenduidig moeten zijn. In de huidige vorm creëert dit verwarring;
- absoluut geen verlichting. Veel dubbele vragen maar geen opbouw over wat nu belangrijk is en wat niet. Er zit geen centrale focus in. Op verschillende tijdstippen indienen is ook een probleem;
- het liep niet lekker met de tooling. Het is niet gelukt om alles gelijk te trekken. Het doel was één moment van invullen voor de gemeente, maar dat is mislukt. De antwoordopties in de ENSIA zijn ook vaak niet toereikend, er is geen (ruimte voor) nuancering. In essentie heb je er wel aan voldaan, maar je kunt dat niet altijd als zodanig kwijt;
- geïsoleerd bekeken vanuit de BRP is er wel een besparing, maar per saldo niet. Sommige vragen konden naar andere afdelingen verschoven worden. Andere afdelingen kregen daarmee dus wel meer belasting;
- ENSIA geeft structuur, waardoor men beter weet waarop men moet sturen en in die zin leidt dat tot lastenvermindering, maar het geeft aan de andere kant ook meer werk;
- het was de eerste keer dat we met assessments bezig waren. Nog niet van overtuigt dat het in de huidige vorm een lastenvermindering is. De vraagstelling op onderdelen is nog redelijk vaag. Wellicht kan het in de toekomst routinematig wel tot een lastenvermindering leiden;
- verwachting is dat er volgend jaar meer sprake zal zijn van lastenvermindering. De ENSIA-tooling is nog jong en zal aan verbetering onderhevig zijn. Zo was het dit jaar lastig om via de website te achterhalen welke vragenlijsten moesten worden ingevuld;
- de ENSIA-tooling heeft de potentie om bij te dragen aan lastenvermindering. De hoop is dat de tooling wordt doorontwikkeld. De vraag die ter discussie wordt gesteld is of er verder moet worden gewerkt met ISMS (Information Security Management System zou meer stuurmogelijkheden hebben) of ENSIA. De ENSIA-tooling is technisch te verbeteren;
- de lastenvermindering is nog niet te merken, vooral omdat dit het eerste jaar is. Er moeten namelijk veel mensen bij worden betrokken en die moeten nog geactiveerd worden om zich er voor in te zetten. In de toekomst zal dit alleen maar beter worden;
- de bedoeling is dat de vragenlijsten door verticale kolommen in de organisatie worden gevuld, alleen werkte dat nu nog niet zo goed. De praktijk is dat men aan andere

organisatieonderdelen moest uitleggen wat nodig was. Geen lastenvermindering in tegendeel. Het eerste jaar bevat het systeem fouten die veel tijd kostten;
- dit jaar zeker nog geen besparing. De vragen zijn soms nog erg onduidelijk en multi-interpretabel. Er wordt vanuit gegaan dat dit een opstartprobleem is;
- het is overzichtelijk dat alle audits zichtbaar zijn op één dashboard. Op deze manier krijg je beter inzicht in het totaal. Het invullen is wel zeer tijdrovend vanwege de lange vragenlijst en dit jaar het leren omgaan met de tooling;
- het was meer werk dan voorheen, mede omdat de vragenlijst nieuw is en er nog problemen mee zijn. Het was niet altijd duidelijk waar de antwoorden op de vragen gezocht moesten worden in verschillende systemen. In de toekomst kan het mogelijk wel tot een lastenvermindering leiden;
- vooralsnog is geen lastenvermindering ondervonden, echter wordt dit wel verwacht wanneer de afstemming van functies beter is. Een lastenverzwaring is ondervonden doordat de verschillende softwareapplicaties niet op elkaar aansluiten en meer mensen worden betrokken bij het proces. Applicaties moeten beter afgestemd worden gemeentebreed versus BRP/PNIK;
- de beveiligingseisen lijden tot hogere lasten. Vooralsnog is er geen sprake van lastenverlichting, echter zijn de ontwikkelingen voor wat betreft ENSIA tooling in de juiste richting. Rapportage in de ENSIA zal echter verbeterd moeten worden;
- het is aan de ene kant een lastenverlichting, maar er komen aan de andere kant nieuwe werkzaamheden bij. Het is soms onduidelijk wie erbij te betrekken en het systeem werkt soms niet;
- nog geen lastenvermindering. Het zal waarschijnlijk op den duur wel een verlichting worden. Vanaf juli is de tool geïntroduceerd en het staat nu nog in de kinderschoenen. Het is een enorme waslijst aan vragen en er zitten nog vele dubbelingen in de tool;
- de tool is in ontwikkeling en is nog onvoldoende ontwikkeld. Eén portal voor alle informatieprocessen binnen de gemeente is nog hetzelfde gebleven. De onderdelen zitten echter nog in een ander ritme qua audits. BAG en Digid zouden normaal in februari, augustus moeten en nu in december;
- vooralsnog heeft de introductie van de ENSIA alleen nog tot een lastenverzwaring gezorgd. Zo zijn er meer mensen bij de coördinatie van dit proces betrokken en wordt er hard gewerkt aan een goede afstemming. In de toekomst wordt echter een lastenvermindering verwacht;
- omdat het eerste jaar is, is er nog geen lastenvermindering. Men merkt wel dat de vakafdelingen nog steeds hetzelfde werk hebben en altijd naar de juiste personen moeten zoeken. Het is één audit voor de buitenkant, maar intern zijn het nog losse afdelingen. Men ziet er op termijn wel potentie in;
- er wordt nog te veel op de oude manier naar normenkaders gekeken omdat vragen nog te veel naar de oude kaders worden beoordeeld. Ook zijn de antwoorden van de vragen voorzichtig gegeven: altijd is bijvoorbeeld niet 90% van de gevallen. Vanuit ISMS is er een meer integrale kijk op de vraagstelling. Overigens is de ENSIA-tooling wel nuttig en overzichtelijk. De verwachting over het volgende jaar is beter als de kalenders van de PNIK/BRP/etc dan, als het goed is, gelijklopen;
- men moest opnieuw de vragenlijsten begrijpen. Men kan nu ook de vragen delegeren aan andere afdelingen, maar men moet deze ook nog wel controleren. Na enkele jaren zal het wat winst opleveren aangaande lastenvermindering maar momenteel nog niet;
- heel erg te spreken over de ENSIA tool. Goede verantwoording richting college en raad hadden ze nog niet, structuur van ENSIA gebruiken ze nu hiervoor. Het omvat alles, dat is heel positief, zodat het gemeente breed is. Wel nog meer gelijkschakelen van terminologie, interpretatie en frequentie;
- de tooling zelf is handig, maar het brengt vooralsnog meer werk met zich mee. Het is veel voor een kleine organisatie en het is nieuw. In de toekomst zal het waarschijnlijk wel tot lastenvermindering leiden.

Stelling 2: ENSIA-tooling heeft naar behoefte gefunctioneerd om verantwoording over informatieveiligheidsbeleid te kunnen afleggen

Ook over het functioneren van de ENSIA-tooling heeft men een en ander op te merken. Men verwacht dat het op termijn veel beter gaat functioneren om verantwoording over het informatieveiligheidsbeleid te kunnen afleggen, maar nu is dit nog niet het geval. De volgende opmerkingen zijn daarover door gemeenten gemaakt:

- in zijn algemeenheid functioneerde de tooling, echter sommige vragen waren moeilijk interpreteerbaar en is er geen ruimte voor nuances;
- de tooling had beter getest moeten worden. Er konden geen rapportages uitgedraaid worden;
- ENSIA heeft bijgedragen aan de bewustwording;
- op zich functioneerde het goed en is de gedachte goed, maar de tool moet verder volmaakt worden. De wijze van inrichting is een probleem;
- in het begin was er veel onduidelijkheid. Er waren veel kinderziektes. Ook was het lastig dat maar één iemand kon inloggen. Men wilde vragen invullen maar iemand anders was dan bezig;
- als nulmeting heeft het goed gefunctioneerd;
- draagt bij aan bewustwording en acties en plannen die zijn gemaakt;
- men zit nog midden in de cyclus, waardoor het moeilijk te zeggen is;
- de ENSIA tool wordt niet besproken op managementniveau. Er is in de gemeente een eigen tool om de risico's in beeld te brengen. De resultaten van de eigen tool worden wel op het niveau van het managementteam besproken;
- helder instrument, dat inzichtelijk maakt waar de gemeente staat;
- wel gefunctioneerd, maar vooraf geen inzicht in de score. Dat was jammer;
- ENSIA tool werkt naar behoren, echter geven de ja-nee-vragen te beperkte antwoordmogelijkheden. Wanneer er bijvoorbeeld voor 95% aan de betreffende norm wordt voldaan moet de vraag of aan de norm wordt voldaan met nee worden beantwoord;
- fijn dat de zelfevaluatie nu gemeentebreed is, zodat het makkelijk is om verantwoording af te leggen;
- meer aandacht door samenwerking;
- er is behoorlijk wat ruimte voor verbetering. De formulering van de vragen kan vooral beter; soms is het echt lastig om te snappen waar de vraag op duidt, zelfs met de handleiding er bij. In principe is het een goed initiatief, maar het kan nog veel beter. Het staat nu in vrij ambtelijke en bureaucratische taal allemaal met weinig oog voor de uitvoering en praktijk;
- het is een eerste aanzet, dus het is begrijpelijk dat het nog niet vlekkeloos is. Het moet nog groeien en beter uitgewerkt worden;
- de tooling is nog niet gebruiksvriendelijk. Denk hierbij aan het telkens op “enter” drukken om gegevens vast te leggen, het moeten terugscrollen naar waar men gebleven was en het niet bestaan van een koppeling tussen ISMS en ENSIA. Daarnaast wordt gekopieerde tekst in het opmerkingenveld, als het niet de gewenste styling bevat, niet opgenomen in het tekstvak wanneer op enter wordt gedrukt. Het kan daarmee voorkomen dat men wel iets invult en bevestigt, maar de gegeven antwoorden door de tooling worden verwijderd;
- men moet nu ook het college en de raad meekrijgen in het veiligheidsbeleid. Dat is nieuw. Daar draagt de ENSIA tool wel aan bij;
- het is goed dat er bewust naar gekeken wordt en dat er verbeterpunten naar voren kunnen komen. Maar door de vele vragen en de gedetailleerdheid mist men soms de rode draad in de vragenlijst. Voor de verantwoordelijke mensen is het handig, maar de uitkomsten zouden niet duidelijk zijn voor andere collega's;

- het is een mooi vertrekpunt en geeft beter inzicht;
- positief dat met de ENSIA de verantwoording van verticaal naar horizontaal is gegaan: Vraagstellingen zijn weleens lastig. Specifieke en algemene domeinen lopen in vragen door elkaar heen;
- de kinderziekten moeten uit het systeem worden gehaald. Zo zijn er problemen voorgekomen bij het opmerkingenvak. Het zou mooi zijn als de tooling per domein wordt opgebouwd. Bepaalde vragen zijn moeilijk gemeentebreed te beantwoorden en behoeven een specifieker domein om over te antwoorden;
- het is dubbelop, want de vragen worden ergens anders ook al gesteld, bijvoorbeeld ISMS;
- er zitten goede elementen in de tooling, maar het moet nog verder ontwikkeld worden. Zo lijken er dubbele vragen in te zitten, is het soms lastig een antwoord te geven dat past bij alle afdelingen omdat per afdeling eigenlijk het antwoord verschillend is;
- lastig dat soms maar één antwoord kon worden gekozen, terwijl eigenlijk meerdere antwoorden van toepassing waren;
- de tooling moet nog verbeterd worden voordat het naar behoefte functioneert. De vragen waren niet altijd eenduidig. Daarnaast zijn de vragen gemeentebreed gesteld wat niet altijd handig is;
- het is op zich een mooie en duidelijk tool. De inhoud van de vragen is soms nog lastig, er kunnen meerdere interpretaties worden gemaakt en sommige vragen en antwoord categorieën zijn niet specifiek genoeg. Bijvoorbeeld, er staat een vraag over "logging op systemen". Welke systemen worden er bedoeld? Een gemeente gebruikt er zoveel!
- er is nog geen ENSIA-rapportage uitgebracht waarop kan worden afgeleid of de tooling naar behoefte heeft gefunctioneerd;
- er is momenteel door de manier van vragen (ja/nee) geen ruimte voor nuance in de antwoorden;
- of de ENSIA tooling naar behoren functioneert, moet nog blijken in de toekomst. De gedachte achter ENSIA is goed, echter kan de uitwerking beter. Een voorbeeld is dat er slechts één vraag wordt gesteld over de back ups. Echter er zijn verschillende systemen waar back up systemen voor geïnstalleerd kunnen zijn. Dit creëert een moeilijkheid in het beantwoorden van vragen over het huidige back-up beleid. Verder kan men nog niet tot een definitieve beoordeling van de ENSIA-tooling komen, omdat men nog niet aan het einde van de ENSIA-cyclus is (Digid, Suwinet moesten nog);
- het moet nog groeien. De puntentelling heeft niet goed gewerkt. De problemen over het optellen van de punten waren vervelend, maar het invullen en de helpdesk zijn goed. Er werd proactief opgebeld en er waren nieuwsbrieven. Dat was fijn;
- men is wel blij met de ontwikkeling en staat achter het idee, waardoor de risico-sensitiviteit wordt verhoogd. Het idee is wel dat het iets te veel vanuit de tekentafel opgelegd is en onvoldoende op de praktijk is gebaseerd. ENSIA is meer een "afvinklijstje";
- de ENSIA tool werkt wat betreft de verantwoording van het informatieveiligheid goed. Er zijn echter wel wat technische problemen geconstateerd. Bijvoorbeeld de copy/paste functie werkt niet goed en de tool werkt niet met Internet Explorer, maar wel met Firefox;
- de vragenlijst is opgedeeld in een aantal onderdelen: BIG in zijn algemeenheid, BRP specifiek, BAG specifiek etc. Soms moet men schakelen tussen verschillende domeinen. Men komt vragen tegen die men eerder al gehad heeft. Als men dan naar een eerder antwoord teruggaat, moet men na elke schakeling weer opnieuw scrollen vanaf onderdeel 1 tot men weer op de plaats komt waar men gebleven was. Het antwoord wordt wel behouden overigens;
- het is prettig om toelichting te kunnen geven bij de antwoorden en mensen uit te nodigen om mee te werken;
- de vragenlijst moet nog platgeslagen worden, want er zitten nu teveel lagen in. De routing zou er uit moet, zodat je niet alle vragen zou moet beantwoorden, die niet aan de orde zijn of niet van toepassing. Ook de ENSIA-tooling toelichting moet behouden

blijven en niet wegvallen. Het toekennen en onttrekken van autorisaties was een crime, omdat voor iedereen aparte rechten geopend en gesloten moesten worden. Maar we zijn wel op het goede pad;

- er zit nog wel wat overlap in met de BIG. Sommige vragen komen meerdere malen terug en er zitten dubbelingen tussen die niet altijd goed op elkaar aansluiten en sommige vragen kloppen niet helemaal. In één vraag staan bepaalde termijnen genoemd en in dezelfde vraag later wijkt dit weer af. Ook is het gebrek aan gradatieruimte in de antwoordcategorieën moeilijk als het gaat om het invullen. De ene gemeente is heel streng en de andere vindt dat als ze de meeste van de eisen nakomen, dat ze het dan goed kunnen rekenen (ervaring van iemand die bij meerder gemeenten heeft geholpen met de ENSIA tool);
- de helpdesk was altijd bereikbaar en de tooling werkte naar verwachting. Daarbij was het wel irritant dat men alert moest zijn om tussentijds op te slaan. Als men naar een ander bestand ging en niet handmatig had opgeslagen dan was de informatie verdwenen;
- het zou handig zijn als er gerapporteerd wordt met de BIG als hoofddoel, en paragrafen op te nemen over specifieke thema's. Echter kan er met voldoende puzzelen wel de hoofdlijnen uit de ENSIA-tooling worden verkregen. Op zich is het dan ook logisch dat details niet worden gemeld. De tool is wel duidelijk;
- als alle vragen zijn ingevuld krijgt men een overzicht. Dat is niet een management terugkoppeling die heel handig leesbaar is. Het is moeilijk te vertalen naar college en raad. Dat kan verbeterd worden. Bijvoorbeeld met een dashboard;
- het invullen van de tooling zorgt ervoor dat er op een gestructureerde wijze informatie wordt verzameld over het informatieveiligheidsbeleid.

Bijlage 2 Steekproefrapportage inhoudelijke controle

Gemeente	Aantal persoonslijsten in steekproef	Aantal niet akkoord	Percentage niet akkoord
19	25	16	64%
5	35	19	54%
25	15	8	53%
35	25	12	48%
4	15	7	47%
16	15	5	33%
28	15	5	33%
24	25	8	32%
32	25	8	32%
20	25	7	28%
27	25	7	28%
1	15	4	27%
6	15	4	27%
7	25	6	24%
9	25	6	24%
12	25	6	24%
34	25	6	24%
10	30	6	20%
33	25	5	20%
13	25	4	16%
21	25	4	16%
15	35	5	14%
14	15	2	13%
22	15	2	13%
29	15	2	13%
17	25	3	12%
11	35	4	11%
23	35	4	11%
3	25	2	8%
18	25	2	8%
30	25	2	8%
31	25	2	8%
2	15	1	7%
8	15	1	7%
26	25	1	4%

Bijlage 3 Resultaten per gemeente

Gemeente	2017	
Aa en Hunze	93,3	Voldoende
Aalburg	94,8	Voldoende
Aalsmeer	93,1	Voldoende
Aalten	94,3	Voldoende
Achtkarspelen	96,9	Goed
Alblasserdam	97,9	Goed
Albrandswaard	91,7	Voldoende
Alkmaar	80,4	Onvoldoende
Almelo	95,5	Goed
çAlmere	92,3	Voldoende
Alphen aan den Rijn	93,3	Voldoende
Alphen-Chaam	80,6	Onvoldoende
Ameland	97,2	Goed
Amersfoort	95,0	Goed
Amstelveen	94,0	Voldoende
Amsterdam	93,1	Voldoende
Apeldoorn	89,0	Onvoldoende
Appingedam	72,3	Onvoldoende
Arnhem	85,5	Onvoldoende
Assen	90,0	Voldoende
Asten	88,6	Onvoldoende
Baarle-Nassau	74,9	Onvoldoende
Baarn	82,6	Onvoldoende
Barendrecht	91,7	Voldoende
Barneveld	97,4	Goed
Bedum	88,1	Onvoldoende
Beek	93,8	Voldoende
Beemster	94,8	Voldoende
Beesel	94,5	Voldoende
Bellingwedde	96,2	Goed
Berg en Dal	97,8	Goed
Bergeijk	95,9	Goed
Bergen (L.)	83,8	Onvoldoende
Bergen (NH.)	68,0	Onvoldoende
Bergen op Zoom	92,1	Voldoende
Berkelland	94,3	Voldoende
Bernheze	97,6	Goed
Best	96,6	Goed
Beuningen	90,5	Voldoende
Beverwijk	72,5	Onvoldoende
Binnenmaas	96,9	Goed

Gemeente	2017	
Bladel	91,7	Voldoende
Blaricum	93,5	Voldoende
Bloemendaal	88,6	Onvoldoende
Bodegraven-Reeuwijk	92,4	Voldoende
Boekel	96,7	Goed
Borger-Odoorn	79,3	Onvoldoende
Borne	93,1	Voldoende
Borsele	94,3	Voldoende
Boxmeer	97,8	Goed
Boxtel	96,6	Goed
Breda	99,3	Goed
Brielle	84,2	Onvoldoende
Bronckhorst	88,6	Onvoldoende
Brummen	83,0	Onvoldoende
Brunssum	91,2	Voldoende
Bunnik	88,0	Onvoldoende
Bunschoten	79,0	Onvoldoende
Buren	90,5	Voldoende
Capelle aan den IJssel	88,1	Onvoldoende
Castricum	69,5	Onvoldoende
Coevorden	95,5	Goed
Cranendonck	72,1	Onvoldoende
Cromstrijen	96,4	Goed
Cuijk	90,2	Voldoende
Culemborg	96,7	Goed
Dalfsen	96,4	Goed
Dantumadiel	96,4	Goed
De Bilt	98,6	Goed
De Fryske Marren	96,2	Goed
De Marne	86,7	Onvoldoende
De Ronde Venen	93,1	Voldoende
De Wolden	89,7	Onvoldoende
Delft	92,4	Voldoende
Delfzijl	91,7	Voldoende
Den Helder	94,3	Voldoende
Deurne	85,0	Onvoldoende
Deventer	84,0	Onvoldoende
Diemen	94,7	Voldoende
Dinkelland	91,0	Voldoende
Doesburg	92,3	Voldoende
Doetinchem	95,7	Goed
Dongen	86,6	Onvoldoende
Dongeradeel	96,4	Goed

Gemeente	2017	
Dordrecht	92,3	Voldoende
Drechterland	85,9	Onvoldoende
Drimmelen	94,7	Voldoende
Dronten	95,0	Goed
Druten	96,7	Goed
Duiven	96,0	Goed
Echt-Susteren	95,2	Goed
Edam-Volendam	89,0	Onvoldoende
Ede	92,3	Voldoende
Eemnes	93,8	Voldoende
Eemsmond	92,6	Voldoende
Eersel	96,2	Goed
Eijsden-Margraten	90,7	Voldoende
Eindhoven	89,7	Onvoldoende
Elburg	88,5	Onvoldoende
Emmen	97,1	Goed
Enkhuizen	86,2	Onvoldoende
Enschede	88,3	Onvoldoende
Epe	96,6	Goed
Ermelo	92,4	Voldoende
Etten-Leur	77,6	Onvoldoende
Ferwerderadiel	96,4	Goed
Franekeradeel	96,7	Goed
Geertruidenberg	91,9	Voldoende
Geldermalsen	95,5	Goed
Geldrop-Mierlo	99,0	Goed
Gemert-Bakel	92,6	Voldoende
Gennep	91,0	Voldoende
Giessenlanden	91,6	Voldoende
Gilze en Rijen	78,3	Onvoldoende
Goeree-Overflakkee	95,7	Goed
Goes	94,3	Voldoende
Goirle	92,1	Voldoende
Gooise Meren	84,0	Onvoldoende
Gorinchem	96,7	Goed
Gouda	90,7	Voldoende
Grave	88,6	Onvoldoende
Groningen	82,3	Onvoldoende
Grootegast	94,0	Voldoende
Gulpen-Wittem	96,0	Goed
Haaksbergen	76,2	Onvoldoende
Haaren	96,0	Goed

Gemeente	2017	
Haarlem	93,6	Voldoende
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	97,8	Goed
Haarlemmermeer	87,3	Onvoldoende
Halderberge	87,8	Onvoldoende
Hardenberg	90,9	Voldoende
Harderwijk	89,3	Onvoldoende
Hardinxveld-Giessen-dam	96,4	Goed
Haren	90,2	Voldoende
Harlingen	89,3	Onvoldoende
Hattem	73,0	Onvoldoende
Heemskerk	94,8	Voldoende
Heemstede	85,4	Onvoldoende
Heerde	75,7	Onvoldoende
Heerenveen	97,1	Goed
Heerhugowaard	93,5	Voldoende
Heerlen	95,5	Goed
Heeze-Leende	70,4	Onvoldoende
Heiloo	68,0	Onvoldoende
Hellendoorn	85,5	Onvoldoende
Hellevoetsluis	92,8	Voldoende
Helmond	55,4	Onvoldoende
Hendrik-Ido-Ambacht	97,9	Goed
Hengelo	90,4	Voldoende
het Bildt	95,4	Goed
Heumen	97,9	Goed
Heusden	88,6	Onvoldoende
Hillegom	79,0	Onvoldoende
Hilvarenbeek	95,0	Goed
Hilversum	84,9	Onvoldoende
Hof van Twente	79,3	Onvoldoende
Hollands Kroon	84,5	Onvoldoende
Hoogeveen	87,4	Onvoldoende
Hoogezand-Sappemeer	94,3	Voldoende
Hoorn	90,0	Voldoende
Horst aan de Maas	81,4	Onvoldoende
Houten	93,6	Voldoende
Huizen	94,3	Voldoende
Hulst	90,9	Voldoende
IJsselstein	90,5	Voldoende
Kaag en Braassem	89,0	Onvoldoende
Kampen	84,9	Onvoldoende

Gemeente	2017	
Kapelle	94,8	Voldoende
Katwijk	80,6	Onvoldoende
Kerkrade	83,0	Onvoldoende
Koggenland	79,9	Onvoldoende
Kollumerland en Nieuwkruisland	96,4	Goed
Korendijk	96,2	Goed
Krimpen aan den IJssel	89,0	Onvoldoende
Krimpenerwaard	94,8	Voldoende
Laarbeek	92,4	Voldoende
Landerd	91,0	Voldoende
Landgraaf	82,3	Onvoldoende
Landsmeer	82,1	Onvoldoende
Langedijk	84,3	Onvoldoende
Lansingerland	97,9	Goed
Laren	93,8	Voldoende
Leek	90,0	Voldoende
Leerdam	85,2	Onvoldoende
Leeuwarden	95,2	Goed
Leeuwarderadeel	94,7	Voldoende
Leiden	94,5	Voldoende
Leiderdorp	89,8	Onvoldoende
Leidschendam-Voorburg	95,7	Goed
Lelystad	95,9	Goed
Leudal	96,9	Goed
Leusden	79,9	Onvoldoende
Lingewaal	96,2	Goed
Lingewaard	90,9	Voldoende
Lisse	79,5	Onvoldoende
Littenseradiel	90,4	Voldoende
Lochem	96,4	Goed
Loon op Zand	86,2	Onvoldoende
Lopik	91,7	Voldoende
Loppersum	82,8	Onvoldoende
Losser	93,5	Voldoende
Maasdriel	87,8	Onvoldoende
Maasgouw	87,8	Onvoldoende
Maassluis	93,5	Voldoende
Maastricht	96,6	Goed
Marum	96,4	Goed
Medemblik	73,8	Onvoldoende
Meerssen	92,9	Voldoende

Gemeente	2017	
Meierijstad	64,7	Onvoldoende
Menameradiel	97,1	Goed
Menterwolde	95,2	Goed
Meppel	91,6	Voldoende
Middelburg	78,5	Onvoldoende
Midden-Delfland	96,0	Goed
Midden-Drenthe	96,9	Goed
Mill en Sint Hubert	88,6	Onvoldoende
Moerdijk	94,7	Voldoende
Molenwaard	93,8	Voldoende
Montferland	81,8	Onvoldoende
Montfoort	91,2	Voldoende
Mook en Middelaar	94,3	Voldoende
Neder-Betuwe	97,6	Goed
Nederweert	91,2	Voldoende
Neerijnen	96,6	Goed
Nieuwegein	78,0	Onvoldoende
Nieuwkoop	94,1	Voldoende
Nijkerk	95,0	Goed
Nijmegen	99,1	Goed
Nissewaard	94,5	Voldoende
Noord-Beveland	93,8	Voldoende
Noordenveld	78,0	Onvoldoende
Noordoostpolder	97,9	Goed
Noordwijk	97,4	Goed
Noordwijkerhout	94,5	Voldoende
Nuenen	89,5	Onvoldoende
Nunspeet	80,7	Onvoldoende
Nuth	95,0	Goed
Oegstgeest	93,3	Voldoende
Oirschot	95,7	Goed
Oisterwijk	94,0	Voldoende
Oldambt	96,7	Goed
Oldebroek	76,2	Onvoldoende
Oldenzaal	95,4	Goed
Olst-Wijhe	86,6	Onvoldoende
Ommen	90,9	Voldoende
Onderbanken	86,6	Onvoldoende
Oost Gelre	94,5	Voldoende
Oosterhout	88,8	Onvoldoende
Ooststellingwerf	93,5	Voldoende
Oostzaan	93,3	Voldoende

Gemeente	2017	
Opmeer	93,1	Voldoende
Opsterland	84,3	Onvoldoende
Oss	93,5	Voldoende
Oud-Beijerland	95,9	Goed
Oude IJsselstreek	88,1	Onvoldoende
Ouder-Amstel	93,3	Voldoende
Oudewater	95,5	Goed
Overbetuwe	95,7	Goed
Papendrecht	97,4	Goed
Peel en Maas	95,4	Goed
Pekela	92,6	Voldoende
Pijnacker-Nootdorp	89,0	Onvoldoende
Purmerend	94,3	Voldoende
Putten	77,3	Onvoldoende
Raalte	86,1	Onvoldoende
Reimerswaal	96,6	Goed
Renkum	90,2	Voldoende
Renswoude	94,8	Voldoende
Reusel-De Mierden	94,7	Voldoende
Rheden	77,8	Onvoldoende
Rhenen	82,6	Onvoldoende
Ridderkerk	91,7	Voldoende
Rijnwaarden	92,3	Voldoende
Rijssen-Holten	80,4	Onvoldoende
Rijswijk	93,8	Voldoende
Roerdalen	92,6	Voldoende
Roermond	90,2	Voldoende
Roosendaal	97,8	Goed
Rotterdam	93,6	Voldoende
Rozendaal	91,6	Voldoende
Rucphen	90,9	Voldoende
Schagen	90,7	Voldoende
Scherpenzeel	88,8	Onvoldoende
Schiedam	94,7	Voldoende
Schiermonnikoog	95,7	Goed
Schinnen	91,0	Voldoende
Schouwen-Duiveland	94,7	Voldoende
's-Gravenhage	94,1	Voldoende
's-Hertogenbosch	97,9	Goed
Simpelveld	84,5	Onvoldoende
Sint Anthonis	92,6	Voldoende
Sint-Michielsgestel	95,9	Goed

Gemeente	2017	
Sittard-Geleen	96,6	Goed
Sliedrecht	97,9	Goed
Slochteren	94,0	Voldoende
Sluis	92,3	Voldoende
Smallingerland	91,6	Voldoende
Soest	96,7	Goed
Someren	87,6	Onvoldoende
Son en Breugel	89,8	Onvoldoende
Stadskanaal	96,7	Goed
Staphorst	93,6	Voldoende
Stede Broec	87,8	Onvoldoende
Steenbergen	92,8	Voldoende
Steenwijkerland	94,5	Voldoende
Stein	90,0	Voldoende
Stichtse Vecht	85,2	Onvoldoende
Strijen	94,8	Voldoende
Súdwest-Fryslân	97,8	Goed
Ten Boer	83,1	Onvoldoende
Terneuzen	86,9	Onvoldoende
Terschelling	94,0	Voldoende
Texel	92,1	Voldoende
Teylingen	79,2	Onvoldoende
Tholen	83,8	Onvoldoende
Tiel	97,2	Goed
Tilburg	94,7	Voldoende
Tubbergen	91,0	Voldoende
Twenterand	91,9	Voldoende
Tynaarlo	89,7	Onvoldoende
Tytsjerksteradiel	99,7	Goed
Uden	87,6	Onvoldoende
Uitgeest	64,9	Onvoldoende
Uithoorn	92,1	Voldoende
Urk	78,1	Onvoldoende
Utrecht	91,6	Voldoende
Utrechtse Heuvelrug	91,6	Voldoende
Vaals	95,4	Goed
Valkenburg aan de Geul	91,9	Voldoende
Valkenswaard	71,6	Onvoldoende
Veendam	92,8	Voldoende
Veenendaal	98,6	Goed
Veere	92,6	Voldoende
Veldhoven	93,8	Voldoende

Gemeente	2017	
Velsen	82,3	Onvoldoende
Venlo	80,7	Onvoldoende
Venray	62,3	Onvoldoende
Vianen	92,6	Voldoende
Vlaardingen	91,7	Voldoende
Vlagtwedde	95,0	Goed
Vlieland	94,7	Voldoende
Vlissingen	98,8	Goed
Voerendaal	79,7	Onvoldoende
Voorschoten	88,3	Onvoldoende
Voorst	97,6	Goed
Vught	94,3	Voldoende
Waalre	79,2	Onvoldoende
Waalwijk	95,7	Goed
Waddinxveen	87,6	Onvoldoende
Wageningen	91,9	Voldoende
Wassenaar	86,9	Onvoldoende
Waterland	96,0	Goed
Weert	92,4	Voldoende
Weesp	82,8	Onvoldoende
Werkendam	91,6	Voldoende
West Maas en Waal	89,7	Onvoldoende
Westerveld	88,0	Onvoldoende
Westervoort	94,5	Voldoende
Westland	92,6	Voldoende
Weststellingwerf	96,6	Goed
Westvoorne	90,5	Voldoende
Wierden	94,3	Voldoende
Wijchen	87,4	Onvoldoende
Wijdemeren	80,2	Onvoldoende
Wijk bij Duurstede	95,2	Goed
Winsum	85,4	Onvoldoende
Winterswijk	95,7	Goed
Woensdrecht	78,1	Onvoldoende
Woerden	93,8	Voldoende
Wormerland	93,3	Voldoende
Woudenberg	95,2	Goed
Woudrichem	96,4	Goed
Zaanstad	97,9	Goed
Zaltbommel	93,1	Voldoende
Zandvoort	92,4	Voldoende
Zederik	87,1	Onvoldoende

Gemeente	2017	
Zeewolde	90,9	Voldoende
Zeist	91,7	Voldoende
Zevenaar	94,3	Voldoende
Zoetermeer	98,8	Goed
Zoeterwoude	95,7	Goed
Zuidhorn	95,7	Goed
Zuidplas	89,3	Onvoldoende
Zundert	94,7	Voldoende
Zutphen	88,8	Onvoldoende
Zwartewaterland	90,2	Voldoende
Zwijndrecht	98,8	Goed
Zwolle	91,9	Voldoende

Bijlage 4 Klassenomschrijving Bestandscontrolemodule

Groep (art. 2.7. Wet BRP)	Klassen	Omschrijving gegevens
Groep 1 Algemene gegevens (burgerlijke staat en adres)	A Persoon en Overlijden	1e gegevens over de burgerlijke staat waar het betreft de naam, de geboorte, het geslacht en het overlijden. 6e gegevens over de bijhoudingsgemeente en het adres in die gemeente, alsmede over het verblijf in Nederland en het vorige verblijf buiten Nederland en over het vertrek uit Nederland en het volgende verblijf buiten Nederland. (Categorie 1 (Persoon) en 6 (Overlijden) van de persoonslijst)
	B Adres	6e gegevens over de bijhoudingsgemeente en het adres in die gemeente, alsmede over het verblijf in Nederland en het vorige verblijf buiten Nederland en over het vertrek uit Nederland en het volgende verblijf buiten Nederland. (Categorie 8 Verblijfplaats van de persoonslijst)
	C Relaties	1e gegevens over de burgerlijke staat waar het betreft de ouders, het huwelijk, dan wel geregistreerd partnerschap en eerdere huwelijken of eerder geregistreerde partnerschappen, de echtgenoot dan wel geregistreerd partner en eerdere echtgenoten of geregistreerde partners, de kinderen en het overlijden. (Categorie 2 (ouder1), Categorie 3 (Ouder2), Categorie 5 (Huwelijk/geregistreerd partnerschap), Categorie 9 (Kind) van de persoonslijst.
Groep 2 Algemene gegevens (overige gegevens)	D Identificatienummers en nationaliteit	7e gegevens over het Burgerservicenummer van de ingeschrevene (Categorie 1 (Persoon, BSN)). 4e gegevens over de nationaliteit, met dien verstande dat geen gegevens over een vreemde nationaliteit worden opgenomen naast gegevens over het Nederlanderschap of het feit dat de betrokkene als Nederlander wordt behandeld. (Categorie 4 (Nationaliteit) van de persoonslijst). 8e gegevens over de Burgerservicenummers van de ouders, de echtgenoot, de eerdere echtgenoten, de geregistreerde partner, de eerdere geregistreerde partners en de kinderen. (Categorie 2 (ouder1), Categorie 3 (Ouder2), Categorie 5 (Huwelijk/geregistreerd partnerschap), Categorie 9 (Kind) van de persoonslijst (BSN).
	E Overige Algemeen	9e gegevens over het gebruik door de ingeschrevene van de geslachtsnaam van de echtgenoot, de eerdere echtgenoot, de geregistreerde partner of de eerdere geregistreerde partner (Categorie 1: naamgebruik) 5e gegevens in verband met het verblijfsrecht van de vreemdeling (categorie 10: Verblijfstitel) 2e en 3e: gegevens over de curatele (2e) en over het gezag dat over de minderjarige wordt uitgeoefend (3e). (Categorie 11. Gezagsverhouding) 10e gegevens, noodzakelijk in verband met de uitvoering van de Kieswet (categorie 13) 11e gegevens, noodzakelijk in verband met de uitvoering van de Paspoortwet (categorie 12: Reisdocument).
Groep 3: Administratieve gegevens	F Administratief	1e gegevens in verband met de inschrijving en de wijziging van de bijhoudingsgemeente 2e gegevens ter aanduiding van akten en andere geschriften waaruit algemene gegevens zijn verkregen, dan wel van de rechtsgrond krachtens welke gegevens over het Nederlanderschap zijn opgenomen. 3e gegevens ter aanduiding van de onjuistheid van een opgenomen algemeen gegeven of van strijd met de Nederlandse openbare orde van een opgenomen gegeven over de burgerlijke staat dan wel over een onderzoek naar die onjuistheid of strijdigheid, alsmede andere gegevens, noodzakelijk in verband met de bijhouding van de basisregistratie. 4e gegevens over de beperking van de verstrekking van gegevens aan derden.

Deze brochure is een uitgave van:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Rijksdienst voor Identiteitsgegevens
Postbus 10451 | 2501 HL Den Haag
T 088 900 1000 (ma t/m vrij 8.30 – 17.00 uur)
E info@rvig.nl
W www.rvig.nl

© Rijksoverheid | Oktober 2018 | Publicatie-nr. 115991